

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEK FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

Σ

1914. év, márczius 15.

VI. FÜZET.

LIII-ik évfolyam.

Σ

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egylet azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évi díj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezéihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő

“Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelékben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 48—64 K, ha az átdolgozást igényel avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 32—48 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 24—32 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség évnegyedenként küldi meg.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félévekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlönyomatokat* is készítet a szerzők számára. A nyomdai költség (fűzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlönyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetnek meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altszettek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1914. ÉVI (33.) ÉVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Legzélyszerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes beküldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.

AZ ERDŐŐR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN. Irta: *Bedő Albert*. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcszházi Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos és Mágocsi-Dietz Sándor*. I. kötet Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

6. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ✻ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

✻ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének. ✻

(Telefon: 37—22.)

A magyar erdeifenyőmag kivitelének veszedelme.

Irta: Róth Gyula.

Hazánk régebben nagymennyiségű erdeifenyőmagot vitt ki külföldre, különösen Németországba. Hogy milyen mennyiségek kerültek forgalomba, arról nincs biztos tudomásom, de nagyon számottevő mennyiségnek kellett annak lennie, mert a kivitelnek csökkenése, illetőleg megszűnése nagyon érzékenyen érintette magkereskedőinket, akik közül többen ismételtlen fordultak a főiskolához és kisérleti állomásunkhoz, ha jól tudom, a földmívelési minisztériumhoz is, tanácsért és segítségért.

Sajnos, nagyon kevésbé lehetett rajtuk segíteni, mert éppen az érdekelt országokban való — különben már régibb keletű — tanulmányok beigazolták azt a szomorú tényt, hogy a hazai erdeifenyőmag hozatalának beszüntetése legalább is nagyrészen jogos volt. *Nem a mag minősége esett*

kifogás alá, sem pedig annak kezelése, hanem annak származáshelye. Hazánkban végzett kísérletekkel és tanulmányokkal különben sem lehetett volna megoldani a kérdést, sem pedig változtatni a meglevő helyzeten, mert arról volt szó, hogy *idegen országban, idegen klíma* alatt miképen állja meg helyét a magyar erdeifenyő, ezt pedig csakis *ott, a helyszínén végzett* telepítések és kísérletek dönthetik el, amit kísérleti állomásunk a külföldi állomásokkal kapcsolatban már meg is kezdett.

Az idevágó kutatások már nagyon régiek.*)

A legrégebb kísérletek, amelyekről tudomást szereznem sikerült, a franciaországi *Les-Barres*-ban vannak, ahol 1820—1840. között létesítette őket *Pierre Philippe André de Vilmorin*, akinek örököseitől az egész birtokot az állam vette meg és erdőőri szakiskolát létesített azon. (1868-ban, illetőleg 1872-ben.)

Vilmorin telepített *oroszlándi* (köztük a szép törzalakjáról híres rigai) erdeifenyőket; *hollandi*ait, *hagenauit* (Hagenau az akkor még francia Elzászban fekszik, az e vidéki erdeifenyőknek igen rossz a hírük), *darmstadtit* (ennek is hasonló a híre, mint a hagenauinak), *skótlándi*it és *Franciaországnak* 9 különböző vidékéről valót. Már ő is határozott különbségeket észlelt a különböző vidékekről származó fák fejlődésében; később *M. v. Sivers* karolta fel a kérdést újra, aki különösen a rigai erdeifenyőt állította szembe a darmstadtival és hagenauival, a 80-as években azután *Cieslar* (Wien), *Engler* (Zürich), *Schott* (Knittelsheim) és mások kezdtek nagyszabású kutatásokat ezen a téren.

Nem akarok részletesebben időzni a kérdés múltjánál,

*) A cikk végén a már kötetekre menő irodalomnak egyes fontosabb közleményeit felemlítem, de még ezzel koránt sincs az kimerítve.

hanem inkább a jelen helyzetre és hazánk szerepére kívánok áttérni.

A kérdés állandóan igen nagy érdeklődés tárgya és az igen nagyszámu kísérleteknek és kutatásoknak mai eredménye a következő:

A kérdés lényege: *Vajjon az erdeifenyő a talajnak és klímának behatása alatt vesz-e fel bizonyos sajátosságos jellegeket, akár külső alakjában, akár élettani tulajdonságai-ban? Ha igen, átöröklődnek-e ezek a tulajdonságok a magvak útján és megtartják-e a csemeték az anyafák ily tulajdonságait akkor is, ha más éghajlat alá jutnak? Ha igen, van-e ezeknek a sajátságoknak oly jelentőségük, hogy erdőgazdasági szempontból is számolnunk kell azokkal és evégből micsoda intézkedésekre lesz szükség?*

A válasz, az eddigi kutatások szerint, röviden a következő:

A talaj és klíma behatása igenis előidézi az erdeifenyőnek bizonyos sajátos tulajdonságait, sőt éppen ez a fajfaj nagyon hajlandó ily „klimatikus változatokra”, ezek — ha nem is látunk még e téren teljesen tisztán — átöröklődnek az utódokra is és erdőgazdaságilag oly nagy szerepet játszhatnak, hogy egyenesen az erdőgazdaság sikerét veszélyeztet-hetik, amiért — legalább bizonyos határok között — feltétlenül számolnunk kell velük és pedig azt kell főelvül felállítanunk, hogy a vetőmagot vagy ugyanarról, vagy legalább klímailag hasonló vidékről kell szereznünk; ahol autochthon erdeifenyő nincs, oly vidéket telepítsünk, mely hasonló klíma mellett jó növéssü erdőket mutat; bizonyos, nagyobb klímái eltérést mutató vidék termését pedig ki kell teljesen zárunk.

Általánosságban déli vidékről és maritim klíma alól északi országokba és kontinentális klíma alá hozott mag, illetőleg az abból nevelt csemeték nem felelnek meg; a növekvésük rossz és különösen nagyon szenvednek a

Lophodermium Pinastri Schrad. gomba támadásaitól, annyira, hogy legnagyobb részük belepusztul.

Nevezetesen: a *francia*, különösen a *délfrancia* és a *magyarországi*, különösen a *nyugatmagyarországi* erdeifenyőmag *Németországban, Belgiumban, Hollandiában és Svédországban* nem felel meg.

Nagyon természetes, hogy az erdei fák ily klimatikus változatai nem alakulnak ki politikai határok szerint és már csak a termőhely tengerszin feletti magassága és a kitettség is igen nagy befolyással van, sőt teljesen ellensúlyozhatja a földrajzi szélességet, amelynek növénytenyésztési fontossága egyébiránt közismert és pl. növényföldrajzi felvételeinknél is beigazolást nyert. De viszont tény, hogy éppen az erdeifenyőmagot hazánkban tulnyomóan a mély termőhelyekről gyűjtötték (Dunántul), oly vidékről, amelynél jóformán akadálytalanul érvényesül az északi szélesség hatása és amelynek klímája, már a szomszédos síkságok befolyása alatt is, ugyancsak kontinentális jellegű. Ebben találjuk okát annak, hogy a délfrancia mag még kevésbé vált be, mert annak termőhelye mélyfekvésű, délebbi és tengeri klíma befolyása alatt áll, tehát még lényegesebben eltér az északibb német klímától.

De mivel természetesen idegen ország arra semmi befolyást nem gyakorolhat, de még biztos tudomást sem szerezhet arról, hogy a származási ország mely részében termett a mag, továbbá mivel az ez ügyben tehető intézkedések kereskedelmi természettel bírván, csakis adminisztratív uton léptethetők életbe, oly eljárással, amely csakis a *vámhatáron érvényesíthető* megfelelő nyomatékkel, azért mégis oda kellett fejlődnie a dolgnak, hogy röviden politikai földrajzi fogalmak szerint különböztették meg a magvak származáshelyeit.

Mindenesetre közrejátszott itt az egyes országok, illetőleg a kereskedelmi körök egyéni érdeke is, továbbá nemzetgazdasági szempontok is, mert természetes, hogy minden ország arra igyekszik, hogy úgy a terményeinek beszerzésénél, mint a felhasználásánál elsősorban a saját polgárainak juttasson munkát és nyereséget, ami az adott esetben annál könnyebb volt, mert a tudományos kísérletek ennek a törekvésnek komoly és részrehajlatlan háttérrel adtak.

Az első állam, amely a származási kérdésben határozott állást foglalt, Svédország volt.*)

1860—1870. körül Svédország nagyon sok erdeifenyőmagot hozatott Németországból. Az ebből nevelt csemeték ugyan eleinte szépen fejlődtek, de később nagyon rossz növekvést mutattak és 20—30 éves korukban egészen elpusztultak. Ennek a meg nem felelő magnak kiszorítása végett először magas vámmal sujtották azt, 1888-ban 1 kg erdeifenyőmagra 50 öre vámot vetettek, 1898-ban ezt már 4 K-ra**) emelték. De még ez is csak átmenetileg segített a bajon, sőt arra vezetett, hogy a kereskedők idegen magot adtak el svéd mag neve alatt, de a bevitel mégis emelkedett.

1912-ben a kormány radikális lépésre szánta magát és elrendelte, hogy erdeifenyőmagot (a többiek itt nem érdekelnek!) csakis úgy szabad behozni, ha annak zsákjai, vagy egyéb tartója — feltűnő helyen — az „utländskt frö“ (külföldi mag) felírást viselik, ezt a magot pedig a vámhivatal eosinnal festi.

*) Gunnar Schotte: Om färgning af skogsfrö i syfte att utmärka utländskt frö. (Külföldi származású erdeimagvak festése felismerés céljából.) A svéd erd. kísérl. állomás közleményei. 1910.

Roth: Erdeifenyőmagkivitelünk korlátozása. E. K. 1910. 145—146.

**) A svéd korona körülbelül 30%-kal több, mint a mienk és 100 öret foglal magában.

Más eljárással, de — ahogy a következmények eddig mutatták — eléggé hatásosan védekezett Németország.*) Itt társadalmilag szervezkedtek, oly módon, hogy a „Forstwirtschaftsrat“ (erdőgazdasági tanács) határozata értelmében a nagy magpergetők tulajdonosai egyezsége léptek, hogy csakis németországi magot pergetnek és pedig a német „Forstwirtschaftsrat“ ellenőrzése alatt. (Erre vonatkozik a német magpergetők árjegyzékein levő megjegyzés: Kontrollfirma des deutschen Forstwirtschaftsrates. A német erdőgazdasági tanács ellenőrzése alatt álló cég.)

Ezeknek az intézkedéseknek visszahatása mutatkozott hazánkban az erdeifenyőmag kivitelének csökkenésében.

Szerencsére sikerült ezt bizonyos fokig ellensúlyozni. A németországi mag ugyanis a behozatal beszüntetése következtében egyrészt megrágult, másrészt pedig az országban magában fogy el, aminek következtében Oroszország, amelynek szükségletét jórésben Németország fedezte, új és olcsóbb forrásokat volt kénytelen keresni. Magánuton értesültem arról, hogy egynéhány hazai cég ezt felhasználva, jelentékeny kivitt kezdett Oroszországba.

Ezt a piacot meg is lehetne tartani elég könnyen azért, mert az oroszországi kontinentális klíma alatt, továbbá mivel óriási és éppen az aránylag kultiváltabb részek hasonló szélesség alatt fekszenek mint hazánk, a mi erdeifenyőnk meg fog felelni, mindenesetre jobban, mint a teljesen más klíma alól származó délfrancia mag, különösen ha magkereskedőink nagyobb mértékben fogják felkarolni az észak-magyarországi erdeifenyővesek magtermését.

---

*) Schwappach : Sicherung des Bezuges von Kiefern Samen und Kiefern-pflanzen deutscher Herkunft. (Német származású erdeifenyőmagvak és csemeték hozatalának biztosítása.) Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen. 1911. 514. old.

Nem szorul részletesebb magyarázatra, hogy az észak-magyarországi klíma mindenesetre jóval közelebb áll az északabbra fekvő Oroszország klímájához, mint a Dunántul. A felvidéki erdeifenyő biztosan autochthon, ahogy azt növényföldrajzi megfigyeléseink is igazolták. Ha a mai erdők jórésze nem is áll eredeti termőhelyén, ami sok esetben szemmel látható, mégis valószínűnek kell tartanunk, hogy a régebben végzett vetésekhez, esetleg ültetésekhez a közelebbi környékről szerezték a magot. Jórésze pedig az erdőknek természetes uton ujult fel, lévén éppen az erdeifenyőnek, amint ismét növényföldrajzi megfigyeléseink sajtó alatt levő műve nagyon szépen kimutatja, az a jó tulajdonsága, hogy nagyon könnyen települ meg magvetés útján.

Ennélfogva valószínűnek kell tartanunk azt, hogy az ottani idősebb erdők, az őseredeti fenyőállományok utódjai,*) amelyek századokon át a hegyi zord klíma hatása alatt állottak. Mivel az északi vidékről került erdeifenyők általánosságban sokkal nagyobb ellenállóképességgel bírnak a *Lophodermium*-mal szemben, valószínű, hogy a felvidékiek is viszonylag jobban állják ki ennek támadásait.

A dunántúli fenyvesek ősisége jórészt kétes és bizonyos, hogy nagyrésze nem autochthon és azt sem

---

*) Növényföldrajzi megfigyeléseinknek egyébiránt mintaszerű és gondos munkájában ebben a tekintetben hézagot látunk, amelynek pótlására remélhetőleg a most lezárt első rész után sor kerül. T. i. eddig a meglevő állapot volt a felvétel tárgya, a természetnek gondos és mélyreható kutatása alapján. De ezek alapján sok esetben nem nyerhetünk biztos választ arra az éppen a származási kérdés szempontjából főfontosságú kérdésre, hogy hol állunk szemben tényleg hozott állományokkal, továbbá honnan hozatták a magot? Ezekre a kérdésekre már csak az irattárak, levéltárak, régi gazdasági könyvek és pénztári nyilvántartások adhatnak választ, amelyek azután sok egyéb érdekes, elfelejtett és elkallódott dolgot is napfényre hozhatnak, mint pl. Decrett felkutatott írásai.

tudjuk, hogy honnan származtak. Mivel a Dunántulnak sűrű érintkezése volt a nyugati országokkal, ahol a magkereskedelem kimutathatóan régen dívott, nincs kizárva, hogy onnan került be a mag jórésze. Éppen darmstadti cégek már 1820—1850 körül nagy forgalmat mutattak fel. Idevágó kutatások hijján ezek persze csak sejtések. Annyi azonban tény, hogy futólagos megtekintés is már arra a meggyőződésre vezet, hogy a dunántuli erdeifenyő általánosságban nem fejleszt oly szép szálas, luczfenyőre emlékeztető törzset, mint a felvidékiek.

Mivel éppen az erdeifenyő nagyon hajlik klimatikus változatok képzésére, ennek a kérdésnek a kutatása nagyon is érdekesnek és fontosnak mutatkozik, tervbe is vettem már régen, kapcsolatban az erdőgondnokságainknál körülbelül 40 évvel ezelőtt elszórtan telepített belgiumi és svéd erdeifenyőcsoportok tanulmányozásával; egynehány adatot már gyűjtöttem is eziránt, de mindeddig nem tudtam a munkát keresztülvinni.

Nagyon helyesnek vélném tehát az északmagyarországi erdeifenyvesek termésének intenzivebb kihasználását, valamint ezzel kapcsolatban a magkereskedelem és fogyasztás szervezését is oly módon, hogy a termelés és fogyasztás helyeinek klimatikus sajátosságait összhangba hoznók. Helyesnek kell mondanunk pl., ha a nyugatmagyarországi mag Déloroszország szükségletére fordíthatnák, a felvidéki pedig az északibb Oroszországban kerülne felhasználásra. De ugyanezt hazánkban is figyelembe kell vennünk és *nem szabad nyugatmagyarországi magot a felvidéken használnunk, viszont a felvidéki mag nem való a sík- és dombvidékre*. A kopárok beerdősítésénél még sokáig rászorunk az erdeifenyőre és kérdés, hogy akárhány helyen, ahol az erdeifenyővel rossz tapasztalatot szerezünk, nem abban

rejlík-e annak oka, hogy a mag származásával egyáltalán nem törődtünk? *Ha a svéd és német erdőgazdaságnak sok hiábavaló munka és hiábavaló költség árán országszerte szerzett és ma már tudományosan igazolt és megokolt tapasztalatait mérlegeljük, bizony valószínűnek kell jeleznünk, hogy amint ott a nem oda való mag használata eredményezte a girbegörbe törzsű, hótörött és hódöntött állományokat, amelyek képeit az ezzel a kérdéssel foglalkozó cikkekben láthatjuk, gyakran párhuzamban kifogástalan erdőkkel, melyek ugyanott állanak, de más magból keltek, nálunk is a sok panasz, ami az erdeifenyő ellen jogosan elhangzott, részben legalább a meg nem felelő vetőmagban leli alapokát.*

Ujabbán új veszedelme keletkezett az erdeifenyőmag-kivitelnünknek, amely alkalmas arra, hogy a szerencsésen osztályrészül esett oroszországi kiviteltől is elessünk.

Az erdeifenyőmag ára hazánkban az elmúlt években óriási emelkedést mutat, ami nagyon feltűnő, mert a kivitel csökkenése után inkább alacsony árakat vártunk volna (1912-ben még 5 K volt az erdeifenyőmag kilója, jelenleg 10 K körül ingadozik).

Feltűnt, hogy nagykereskedőink árjegyzékei — az idén először — az erdeifenyőmag áránál nagy hullámozást mutatnak. Mivel éppen a származási kérdés miatt figyelemmel kísértem a magkereskedelmet is, érdeklődtem a dolog iránt és azt a felvilágosítást kaptam, hogy a múlt évben is és a folyó évben is gyenge termés volt és a toboz csak kevés jó magot ad, ezért drága a mag. Az árhullámozás pedig csak onnan származhatik, hogy egyik-másik czég külföldi magot hoz forgalomba. Ezt magam is nagyon valószínűnek kellett hogy tartsam, mert régebbi készletekkel aligha rendelkezhetnek a czégek, mivel a múlt évben sem volt termés. Mindamellettt nincs kizárva az sem, hogy esetleg még régibb

készletek kerülnek a piacra, amelyek éppen a kivitel csökkenése miatt fenmaradtak. A kérdés megérdemli érdeklődésünket.

Ha tényleg külföldről származik a mag, akkor kutatnunk kell, hogy honnan? A felelet egyszerű, csak körül kell járunk a térképen.

Oroszországból nem jöhet, mert oda mi exportálunk. Németországból még kevésbé jöhet, mert ott a mag jóval drágább, mint a hazai árjegyzékeinké. Belgium és Hollandia feleslegét felemészti Németország. Azonban Franciaországnak felesleges magja kell hogy legyen, mert — épp úgy mint hazánk — elveszítette eddigi virágzó kivitelét. Esetleg a Balkánról is jöhetne, de ez a mennyiség számottevő alig lehet.

A kapott értesítések tényleg igazolták ezt a nagyon egyszerű okoskodást: a nálunk forgalomba kerülő mag jó része franciaországi kell hogy legyen. Mindeddig tulajdonképpen nem is szólhatunk ez ellen, mert hiszen nálunk ezt soha senki szóvá nem tette, sem hivatalos intézkedés, sem magán-, illetve társadalmi szervezkedésre ez ügyben még kezdeményező lépés sem történt.

Szerény nézetem szerint azonban ilyen intézkedésre már nagy szükség van. Nagyon valószínű, hogy már eddig is súlyos áldozatokkal fizettük meg azt, hogy egyáltalán nem törődtünk avval, hogy nagykereskedőink honnan szerzik a magot. A származási kérdés mai állapota, a töméntelen kísérlet és kutatás nagyon is valószínűvé teszi, hogy mi is éppen úgy, mint más országok, már a múltban is alighanem sok hiábavaló munkát és költséget fordítottunk oly erdők létesítésére, amelyek meg nem felelő mag felhasználása miatt eleve reménytelenek voltak és erdeifenyveseink nagymértékű csődje jórészen erre a körülményre vezet-

hető vissza; *a jövő érdekében okvetlenül szükség van arra, hogy ilyenek lehetősége ellen biztosítsuk az erdőgazdaságot*, mert ha nem is lesz nagyobb szerepe az erdeifenyőnek ezen-tul sem, de elszegényedett erdeinkben és kopárainknál nem fogjuk nélkülözhetni ezt a fafajt; másrészt pedig magkereskedelmünk jól felfogott érdekében is szükség van erre. Ne feledjük, hogy nemcsak annak a talán 12—15 cégnek, illetőleg 5—6 magpergetőnek jövedel-méről van szó, aki a kereskedelmet lebonyolítja, hanem arról, hogy *az erdeifenyőtobozok gyűjtése és pergetése egy-néhány száz embernek ad kenyeret és a pénz hazánkban marad*, míg ellenben, ha a piacza vesztett francia mag beözönlését elhatalmasodni engedjük, akkor a pénz nagyobb része külföldre megy, pedig hazánk — az óriási mértékű és éppen jelenleg ismét emelkedő — kivándorlás mellett, *sem munkászekekben, sem pedig pénzben nem oly gazdag, hogy egynéhány száz exisztencia és egynéhány százezer korona veszteségét ne éreznők meg*.

Mert nézzük, mi lesz a következménye annak, ha a francia mag tényleg nagyobb mértékben özönlük be hozzánk.

A mag olcsóbb lévén, nagyon sok erdőbirtokos ezt fogja beszerezni, pedig a belföldi fogyasztásunk eléggé tekintélyes. A mag legnagyobb része, mint eddig is, Dél-Franciaországból fog kerülni. A tengeri klíma alatt és délebbre fekvő vidékről kerülő mag nálunk nem fog meg-felelő csemetét adni, mert a külföldnek a kísérletein *veres fonalként huzódik végig az a tény, hogy mindenütt a dél-francia mag adta a legrosszabb eredményeket*, saját, még csak 6 éves kísérleteinknél is a francia mag rosszabb eredményt adott, mint a többi. Azt pedig semmikép sem tudjuk ellenőrizni, hogy ez a francia mag honnan kerül, a magashegységből-e vagy a dombvidékről, de biztosra

vehetjük, hogy utóbbiról és annak is csenevész állományairól, mert ezek teremnek legbővebben — kinjokban.

Ha eddig, amig mindenféle magot használtunk, csak sejthetjük, hogy annak egyrésze a legnagyobb gondosság és körültekintés daczára sem adhatott eredményt, most, hogy máshonnan magot nem is kaphatunk, csak Franciaországból, már biztosra mondhatjuk, hogy *ebből a magból jóra való erdő magyar földön nem lesz és óva inthetjük a szakköreinket, ne használják ezt a magot; ne használjanak, csak oly magot, melynek származásáért a kereskedő feltétlen kezességet vállal. Tanuljunk a külföld kárán!*

De oroszországi kivitelünk is veszélyben van. Oroszország rá van szorulva a mi erdeifenyőmagunkra, mert — különösen a délibb részen — máshonnan nem szerezheti azt. A francia mag — amelynek már nincs piacza — egyrészt a földrajzi fekvés miatt, de leginkább azért nem versenyezhet ott a hazaival, mert még kevésbbé fog ott megfelelni, mint hazánkban.

Ha azonban mi magunk szállítjuk Oroszországba a francia magot, akkor tönkretesszük a magyar erdeifenyőmagnak már amugy is megtépzott hírét éppen ott, ahol a természet lehetővé tenné, hogy azt megtarthassuk és az alig fellendült kivitelünk ott is el fog enyészni, mert ha nem tudunk garanciát nyújtani aziránt, hogy megfelelő magot szállítunk, akkor az orosz piacz kénytelen lesz ismét más forrásokat keresni.

Még nem állanak rendelkezésemre biztos adatok, nem tudom biztosan, hogy tényleg bejött-e hazánkba nagyobb mennyiségű francia mag, de mivel az eddigi kutatásokból és kísérletekből azt a következtetést kell levonnom, hogy a francia mag beözönlését feltétlenül meg kell akadályoznunk és meg kell előzniünk, bátor vagyok vezető körünknek

és szakközönségünknek — különösen az erdeifenyőmagot termelő és fogyasztó szakközönségnek — figyelmét erre az égetővé vált kérdésre ráterelni és rámutatni arra, hogy vagy kormányintézkedésre, vagy társadalmi szervezkedésre nagy szükség van; szükség van arra, hogy nálunk is a fogyasztó közönség vegye kezébe a termelés és kereskedés szigorú ellenőrzését és gondoskodnunk kell arról, hogy hazánk magpiaczára csak olyan erdei mag kerülhessen, amely származásánál fogva alkalmas arra, hogy a belőle fejlődő csemeték kifogástalan állományokat adhassanak.

Irodalom. (A nagyon gazdag külföldi irodalomból csak a fontosabb és újabb munkákat sorolom fel.)

Roth Gyula: Az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetségének V. összefüvetele. (Württemberg.) Erd. Kísérlet. 1907. 70. Erdeifenyőmagkivitelünk korlátozása. Erd. Kísérlet. 1910. 145—146. Az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetségének VI. közgyűlése Belgiumban. Erd. Kísérlet. 1912. 26—32. Fajaink klimatikus változatainak jelentősége az erdőgazdaságban. Erdészeti Lapok 1907. XI. 551.

Dr. A. Cieslar: Die Bedeutung klimatischer Varietaeten unserer Holzarten für den Waldbau. Centralblatt für das gesamte Forstwesen. 1907. 1.

A. Engler: Einfluss der Provenienz des Samens auf die Eigenschaften der forstlichen Holzgewächse. Mitteilungen der Schweiz. Centralanstalt für das forstliche Versuchswesen. 1905. 81—235. 1913. 191—383.

J. Houba: Influence de la provenance des graines du pin sylvestre, Bruxelles. 1911.

I. de Huberty: Importance culturale des variations stationnelles des essences forestières. (Rochefort.)

Dr. M. Kienitz: Formen und Abarten der gemeinen Kiefer. Zeitschrift für Forst und Jagdwesen. 1911. 1. füzet.

Dr. H. Mayr: Die Variationen der Holzgewächse, ihre Entstehung und ihre Bedeutung für die Praxis. Forstwissenschaftl. Centralblatt 1908. Schüttekrankheit und Provenienz der Kiefer. 1910.

A. Oppermann: Vrangebøge i det nordøstlige Sjaelland. Kjöbenhavn. 1908.

L. Pardé: Arboretum nationale des Barres. Paris. 1906.

Dr. P. K. Schott: Pinus silvestris L. Forstwissenschaftliches Zentralblatt. 1904. Rassen der gemeinen Kiefer. U. ott. 1904.

Gunnar Schotte: Om betydelsen af fröets hemort och modertradets alder vid tallkultur. (A mag származásának és az anyafák korának jelentősége.) A svéd erdészeti kísérleti állomás közleményei. 1910.

Nyls Silven: Studier öfver granens formrikedon. A svéd erdészeti kísérleti állomás közleményei. 1909. 6. füzet.

M. v. Sivers: Über die Vererbung von Wuchsfehlern bei Pinus silvestris. Mitteil. der deutschen dendrol. Gesellschaft. 1895.

Dr. Chr. Wagner: Über die Grundlagen der räumlichen Ordnung im Walde. II. kiadás.

Dr. E. Zederbauer: Versuche über die individuelle Auslese bei Waldbäumen. Centralblatt für das gesamte Forstwesen. 1912.

A fiumei fakülkereskedelemről.

Irta: *Tomasovszky Imre*, m. kir. főerdőmérnök.

A különböző éghajlatok alatt és különféle világrészekben lakó népek törekvése már a legrégibb idők óta arra irányult, hogy az életük fentartásához és létük biztosításához szükséges javaikon kívül a nélkülözhető s felesleges javaikat eleinte a szomszédos, később a távolabbi helyeken élő népeknél értékesítsék.

Az idők folyamán körülbelül ez alapon fejlődött ki a *külföldi kereskedelem*, mely újabb világrészeknek felfedezésével és a közlekedési eszközöknek fejlődésével hova tovább nagyobb és nagyobb arányokat öltött.

A Homérosz szerint „terméketlen” tengerek és óceánok korunkban a modern felszerelésű vízi járóművek segítségével egyesítik az emberiséget, a végtelennek hitt óriási távolságok megszűnnek; a földrészek terményeinek kicserélése, a kereskedelem lehetővé válik, sőt egyes nemzetek megszaporodásával és az anyaország terményeinek elégtelensége miatt helyenként már létkérdéssé lett.

A tengerek környékén élő népek főlegesen javainak idegen ország- és világrészekbe való szállítása legolcsóbban a tengeri hajózással lévén lebonyolítható, nem csoda, ha a brémaiak szállóigéjét, hogy: „Navigare necesse est, vivere non est necesse” immár más népek is követik, s napjainkban a tengerparti kikötők bírása a haladni kívánó népeknél már nemzeti érdek.

A föld kerekségén manapság a főbb tengeri államok kereskedelmi tengerészetének mintegy 23.217 drb. gőz- és 7099 drb. a 100-at meghaladó tonnatartalmu, vitorlás hajója áll a világ-

kereskedelem szolgálatában. E számokban nem foglaltatnak bent a haditengerészeti és tisztán személyszállítási célokra szolgáló modern vízáramművek.)*

Az áruk hajózás segélyével való állandó kicserélése által egyes kikötők a világkereskedelem központjaivá válnak s az illető országok külkereskedelmének fontos tényezőivé lesznek.

A magyar szent korona országai külkereskedelmének ilyen fontos góczpontja: *Fiume*, mely — miként ezt az alábbiakban látni fogjuk — az utolsó időben hatalmasan fejlődött a külkereskedelmünk szolgálatára.

Mielőtt azonban *Fiume* tengeri kikötőjének külkereskedelmünkre vonatkozó fontosságát tárgyalnók, az ez irányban szükséges áttekintés és a felsorolandó adatoknak összehasonlítás céljaira való felhasználása okából „A magyar szent korona országainak külkereskedelmi összforgalma”-ról kell röviden megemlékeznünk.

Itt megjegyzem, hogy a jelen értekezés céljaira az általam tervezett beosztású táblázatokhoz szükséges adatokat részben a m. kir. központi statisztikai hivatalnak „A magyar szent korona országainak 1911. évi külkereskedelmi forgalma” (megjelent 1912-ben), részben „*Fiume* hajó- és áruforgalma az 1911. évben” (meg-

I. táblázat.

É v	Behozatal		Kivitel		Összes forgalom	
	1000 mm	értéke millió korona	1000 mm	értéke millió korona	1000 mm	értéke millió korona
1907.	63.015	1.652 ³	66.789	1.618 ⁰	129.804	3.270 ³
1908.	60.878	1.559 ⁶	61.811	1.584 ⁴	122.689	3.144 ⁰
1909.	70.959	1.808 ⁸	61.565	1.700 ²	132.524	3.509 ⁰
1910.	63.433	1.852 ⁴	65.145	1.716 ⁸	128.578	3.569 ²
1911.	74.037	2.082 ²	70.647	1.830 ⁵	144.684	3.912 ⁷

*) L. „Magyar Tengerészeti Évkönyv az 1913. évre” című mű II. részének LXXXIII. lap. Szerző.

II. táblázat. A magyar szent korona országainak 1907—1911. évi
(Faanyagok és faárúk)

A vámtarifa osztályának		1907		1908	
száma	megnevezése	q	K	q	K
15	Fa	13,067.581	86,038.809	12,847.707	76,796.110
16	Esztergályos, faragó- anyag	46.214	2,526.225	39.487	2,150.162
34	Faárúk	390.265	16,841.990	418.890	16,287.757
	Összesen	13,504.060	105,407.024	13,306,084	95,234.029

jelent 1913-ban) és a „*A magyar áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottság jelentése a magyar szent korona országainak 1910. évi külkereskedelmi forgalmáról*” (megjelent 1913-ban) című kiadványaiból, továbbá a „*Statisztikai Havi Közlemények*” illető füzeiteiből, részben pedig a fiumei tengerészeti hatóságnak „*Magyar Tengerészeti Evkönyv az 1913. évre*” című kiadványából merítettem.

A magyar szent korona országai külkereskedelmi forgalmának 1907—1911. évi főeredményeit az I. táblázat tünteti fel.

A külkereskedelmi forgalom ezen főeredményeiben a magyar szent korona országainak a vámtarifa 15., 16. és 34. osztályai szerint és az 1907-től 1911. évekre vonatkozó fakereskedelmi forgalmát a II. számú táblázat tünteti fel.

Tájékoztatásul megjegyzem, hogy a vámtarifa 51. tarifaosztálya közül a 15. (fa), a 16. (esztergályos és faragó anyag) és a 34. (faárúk) számú tarifaosztályokba sorozott faanyagok tüntetettek ki e táblázatban.

E táblázat adatai szerint tehát a *fakülkereskedelmi forgalom a kivitelben*

az 1907. évben	13·5 millió q	105·4 millió K	értékkel
az 1908. „	13·3 „ „	95·2 „ „	„
az 1909. „	13·8 „ „	89·5 „ „	„
az 1910. „	13·5 „ „	95·6 „ „	„
az 1911. „	13·8 „ „	107·2 „ „	„

külkereskedelmi forgalma a vámtarifa 15., 16. és 34. osztályai szerint. statisztikai adatai). Kivitel.

1909		1910		1911	
<i>q</i>	K	<i>q</i>	K	<i>q</i>	K
13,351.608	70,685.254	13,014.638	74,466.692	13,307.098	83,939.089
42.356	2,328.432	47.437	2,684.740	39.830	1,595.334
414.756	16,511.643	448.076	18,476.225	492.963	21,619.456
13,808.720	89,525.329	13,510.151	95,627.657	13,839.891	107,153.879

Ha a fakivitel mennyiségére vonatkozó végösszegeket a külkereskedelmi forgalom megfelelő évi kiviteli főeredményeivel összehasonlítjuk s illetőleg viszonyba hozzuk, azt látjuk, hogy a fakülkereskedelmi forgalom a *kivitelben* az összes külkereskedelmi forgalomnak a *sulyt* illetőleg átlagban *mintegy 20%-át*, az *értéket* illetőleg pedig *mintegy 6%-át* teszi.*)

Ezen rengeteg nagymennyiségű és értékű faanyag részben a vasuti főirányokon keresztül, részben pedig a legfőbb víziutak és tenger segítségével jut el a külföldre.

*

Megismervén a fentiekben külkereskedelmünknek s részben fakülkereskedelmünknek vázlatos képét, önként felmerül az a kérdés, hogy külkereskedelmünk életében *Fiume tengeri kikötőnk* miképpen vesz részt; áruforgalma évente mily nagymennyiségű s értékű s végül, hogy fakülkereskedelmünk érdekelve van-e s ha igen, mily mértékben a fiumei tengeri kikötő révén?

Fiume tengeri áruforgalmának 1907—1911. évi főeredményei a III. táblázat szerint:

*) Ausztria-Magyarország fakivitele az utolsó években az összes kivitelnek több, mint $\frac{1}{10}$ ét teszi ki. L. Moritz von Engel: „Österreich-Ungarns Holzhandel und Holzexport“ c. művének 1. lapját. Szerző.

III. táblázat.

É v	Behozatal		Kivitel		Összes forgalom	
	mm	érték 1000 koronák- ban	mm	érték 1000 koronák- ban	mm	érték 1000 koronák- ban
1907.	8,829.776	152.944	7,257.279	156.330	16,087.055	309.274
1908.	6,593.771	131.881	8,253.074	179.878	14,846.845	311.759
1909.	8,423.279	145.552	7,713.712	168.661	16,136.991	314.213
1910.	6,955.877	152.920	8,288.931	184.925	15,244.808	337.845
1911.	7,751.520	186.439	8,537.652	185.868	16,289.172	372.307

Ha már most ezeket az adatokat a magyar szent korona országai külkereskedelmi forgalmának az adataival összehasonlítjuk, azt találjuk, hogy a *magyar szent korona országai külkereskedelme behozatali és kiviteli mennyiségének mintegy 10⁰/₀-a esik a fiumei tengeri utirányra*; ami tehát azt is igazolja, hogy Fiume tengeri kikötőnk*) évről-évre növekedő forgalmával immár hovatovább számottevőbb szerepet visz az ország kereskedelmi életében s illetőleg külkereskedelmi forgalmunk egy részének lebonyolításával.

Fiume tengeri *kiviteli* áruforgalmában a *legfontosabb kiviteli áruk sorrendje az 1907—1911. években a következő volt*: 1. nyers cukor, 2. *fűrészelt és bárdolt (ácsolt) fa*, 3. liszt, 4. homok- és kristálycukor, 5. bab, 6. rizs (hántolt), 7. tengeri, 8. finomított cukor, 9. pamutárúk, 10. buza, 11. paraffin, 12. magnezit, 13. nyers dohány, 14. vas- és aczélárúk, 15. *papirosanyag*, 16. kikészített bőr, 17. *tölgyfa- és fenyőfakivonat*, 18. árpa, 19. *donga*, 20. *fabutorok*, 21. *nyers mûfa*, 22. egyéb szeszes italok, 23. ásványviz, 24. *vasuti talpfa*, 25. zab, 26. friss és szárított gyümölcs, 27. nyers bőrök, 28. zsíros olajok, 29. torpedók, 30. ásványolaj, finomított.

Mig a fának vasuti kezelése méreteinél és súlyánál fogva

*) Trieszt összes tengeri forgalma az 1910. évben 28·5 millió q, melyből 19·8 millió a bevitelre és 8·7 millió a kivitelre esett.

Szerző.

IV. táblázat.

Faanyagok, tölgy- és fenyőfakivonat, faárúk és papirosanyag, mint legfontosabb áruk Fiume tengeri áruforgalmában az 1902—1911. években.
Kivitel.

Év	(2) Fűrészelt- és bárdolt (ácsolt) fa		(17) Tölgyfa- és fenyőfakivonat		(19) Donga		(20) Fabutorok		(21) Nyers műfa		(24) Vasuti talpfa		(15) Papirosanyag*)	
	q	érték koronákban	q	érték koronákban	q	érték koronákban	q	érték koronákban	q	érték koronákban	q	érték koronákban	q	érték koronákban
1902	1,732.811	13,169.364	228.443	4,728.770	819.302	10,650.926	11.780	998.849	159.943	1,183.577	111.614	595.187	22.651	604.119
1903	1,856.030	14,848.240	189.952	4,102.963	442.768	4,427.680	15.261	1,292.394	249.477	1,846.131	163.504	820.995	36.420	976.056
1904	1,704.790	11,933.530	185.919	4,090.218	623.168	5,608.512	17.727	1,506.795	268.062	1,930.049	130.278	671.386	58.888	1,549.228
1905	1,764.370	13,232.775	147.426	3,201.966	621.820	7,150.930	17.307	1,334.391	142.704	1,284.336	65.723	343.800	59.123	1,554.055
1906	1,776.410	19,540.514	111.069	2,506.899	390.983	4,691.796	20.025	1,815.412	76.509	688.581	100.078	526.803	85.980	1,809.623
1907	1,797.474	17,986.204	99.419	2,147.119	318.887	4,783.305	18.864	1,901.645	145.903	1,313.127	152.805	802.103	109.154	2,277.029
1908	1,885.161	19,231.074	126.280	2,727.649	219.836	3,621.281	16.622	1,707.656	88.016	631.161	247.975	1,312.272	121.261	2,364.592
1909	1,943.684	18,491.908	109.257	2,359.953	140.086	1,381.162	12.664	1,321.808	88.915	571.340	216.026	787.369	121.011	2,178.198
1910	2,055.029	19,788.500	103.578	2,175.138	232.706	2,898.608	15.423	1,637.764	147.021	982.366	219.214	768.831	134.851	2,157.616
1911	2,065.795	21,100.258	109.861	2,087.359	181.971	2,037.104	18.040	1,884.648	223.968	1,739.089	348.050	1,483.442	131.964	2,243.388

21 *

*) A kimutatott mennyiségekben bennefoglaltatik a mechanikai uton közszűrült és a vegyi uton előállított fapapirosanyag (cellulózé) is.

nehézkés és drága is, addig annak hajón való szállítása, elhelyezése és a vizijáróművek szállításra épített részeinek tökéletesebb kihasználása által a legmegfelelőbb s aránylag a legolcsóbb is. Innen magyarázható meg az a már ujabban sokszorosan beigazolt tény, hogy *ezen nagy tömegáru, — a vasuti szállítás helyett, — ott, ahol a kellő alkalom s feltételek megvannak, mindig a sokkal olcsóbb vizen való szállítást keresi fel.* Ezen indok ad magyarázatot arra nézve is, hogy fakülkereskedelmünk jelentékeny része Fiume felé s azon át irányul.

A IV. számú táblázat Fiume 1902—1911. évi tengeri áruforgalmában kivitelre került fűrészelt és bárdolt (ácsolt) fát, dongát, fabutorokat, nyers műfát, vasuti talpfát, tölgy- és fenyőfakivonatot és papirosanyagot tünteti fel.

A fiumei kikötő *fakivitelében a fűrészelt és bárdolt (ácsolt) fa* áll az első helyen, melynek kivitele a többi faáruval összehasonlítva úgy sulyra, mint értékre nézve is a legnagyobb volt. Ugyanis az 1911. évben 2,065.795 q fűrészelt és bárdolt (ácsolt) fa került 21,100.258 K értékkel kivitelre. A fűrészelt és bárdolt (ácsolt) fának a kivitele az 1905. évtől kezdve állandó emelkedést mutat, világos jelül annak, hogy e félkészáru a világkereskedelemben mindenütt szíves fogadtatásra talál azért, mert áruink elsőrangú minősége — úgy a tölgy-, fenyő-, mint egyéb anyagoknál is — a külföldi fapiaczkokat teljesen kielégíti. Különösen a bordonálék és fenyő-fűrészáru örvendenek nagy keresletnek.

Bár szorosan véve tárgyunkhoz nem tartozik, de mert előállításuk faanyagokból történik, mint a fiumei tengeri kikötő igen fontos (az 1902—1911. évi időközben a 17-ik helyet elfoglaló) áruja a *tölgy- és fenyőkéregkivonat* is megemlítendő itt. E fontos exportcikkünk forgalmában az 1902. évtől kezdődőleg bizonyos hanyatlás állott be, mely az 1911. év folyamán kissé emelkedett. Az időközben beállott kiviteli hanyatlásnak oka jórészt az, hogy a nagyobb részt angol vállalatok birtokában levő szlavóniai telepeken a megfogyott tölgyállományok miatt kisebb mennyiségű tölgyfakivonatot gyártottak. A tölgyfakivonat zömét rendszeren angol börgyárosok kapják meg. A fenyőkéregkivonatnak külkereskedelmünkben alárendelt jelentősége van.

Rendkívüli nagy hanyatlás állott be a *donga*-exportunkban.

Ugyanis az 1911. évi kivitelünk majdnem $\frac{1}{5}$ -re szállott le az 1902. évi kivitelnek. Kivitelünk ezen nagy visszaesésének oka az, hogy dongatermelésünk egyfelől általában a szlavóniai tölgyállományok fogyása miatt, másfelől azért, mert az értékében meggyarapodott tölgyrönkfából ma már nem gazdaságos dongát hasítani, alább és alább száll.

A *fabutorok* kivitele az 1911. évi 18.040 *q* súly mellett 1,884.648 korona értékű volt.

A *nyers műfának* (gömbfának) kivitele állandóan emelkedik, minek oka legfőbbképen az, hogy egyes államoknak, pl. Németországnak az a törekvésük, hogy a félgyártmány és készárú behozatala lehetőleg visszaszoríttassék, s ennek ellenében az illető ország iparvállalatai által leendő feldolgozás céljaira minél több nyersanyag kerüljön a behozatalra. A nyersanyag bevitelének vámja a fenti cél elérése érdekében szállíttatott le pl. Németországban. Ebből az okból történik főleg a tölgynek gömbfa alakjában való exportja.

Rendkívül megnövekedett az exportja a fiumei tengeri kikötőben a *vasuti talpfának*. Ugyanis az 1902. évtől kezdve az 1911. évig háromszoros kiviteli eredményt értünk el, aminek a magyarázata az, hogy a tölgy- és főleg bükkfalpfáink elsőrendű minőségüknél fogva mindenütt tért hódítottak a világ fakereskedelmében. Az 1911. évben a vasuti talpfának kiviteli értéke 348.050 *q* súly mellett 1,483.442 koronát tett ki.

A *tengeren kivitt áruknak mintegy 30%-a esik a fára*, s ezen mennyiségnek mintegy 45%-át az *Adria* teherhajózási társulat hajózza el.

Arra vonatkozólag, hogy pl. a *fűrészelt és bárdolt (ácsolt) fa* kivitele az 1907—1911. évek folyamán Fiume tengeri forgalmában *országanként* miként oszlott meg, az *V. sz. táblázat* adatai szolgáljanak például. A táblázat adataiból láthatni, hogy legtöbb ilyenmű árunk Olaszországba, majd Franciaországba, Belgiumba, Spanyolországba, Ausztriába, Nagy-Britanniába, s egyéb országokba szállíttatik el.

A vámtarifa 15., 16. és 34. osztályaiba sorozott árunemek *1911. évi tengeri kiviteli forgalmát mennyiség, érték és lobogó szerint a VI. számú táblázat* mutatja be.

V. táblázat.

„Fűrészelt és bárdolt (ácsolt)- fa“ Fiume tengeri áruforgalmában az országok részletezésével az 1907—1911. években. — Kivitel.

Az országok megnevezése	1907		1908		1909		1910		1911	
	<i>q</i>	érték koronákban	<i>q</i>	érték koronákban	<i>q</i>	érték koronákban	<i>q</i>	érték koronákban	<i>q</i>	érték koronákban
Ausztria	87.913	1,054.956	106.906	828.712	96.633	750.469	98.220	741.311	92.061	776.143
Olaszország	895.871	7,166.968	1,024.798	8,633.189	1,209.555	9,426.463	1,157.629	9,021.073	1,195.397	10,362.506
Franciaország	263.431	3,161.172	283.907	4,141.125	184.841	2,998.241	231.111	3,502.652	204.824	3,129.005
Spanyolország	96.450	1,157.400	75.942	676.200	132.955	1,084.517	160.648	1,289.557	167.231	1,702.313
Belgium	111.322	1,335.864	93.851	1,679.257	102.114	1,831.144	113.500	2,042.201	66.366	1,301.259
Nagy-Britannia	78.249	938.988	70.707	1,200.680	57.034	967.144	60.218	942.714	73.294	1,321.993
Egyéb országok	264.238	3,170.856	229.050	2,071.911	160.552	1,433.930	233.703	2,248.992	266.622	2,507.039
Összesen	1,797.474	17,986.204	1,885.161	19,231.074	1,943.684	18,491.908	2,055.029	19,788.500	2,065.795	21,100.258

A tűzifa, a nyers mûfa, donga, vasuti talpfa, bárdolt (ácsolt) fa, fűrészelt fa, faszén, továbbá esztergályos és faragó anyagok és faáruk foglaltatnak e kimutatásban. *Tűzifát* a legnagyobb mértékben az olasz hajók szállították el; a kivitelre került tűzifának mintegy 80%-át. *A nyers mûfából* a tölgyet illetőleg a magyar, bükköt illetőleg az olasz, fenyőt az osztrák s végül pedig az egyéb fát a magyar hajók szállítottak legtöbbször. *A dongából* a bükknek szállítása a magyar, olasz és osztrák hajók között oszlott meg, míg a tölgy-donga legnagyobb részét magyar lobogó alatt szállították el. *Tölgy vasuti talpfából* osztrák és olasz lobogó alatt szállítottak legtöbbször, míg *a bükk vasuti talpfának* mintegy 70%-át magyar lobogó alatt járó hajók szállították el. *A bárdolt (ácsolt) fából* olaszországi hajók szállítottak el legtöbbször; úgy *a fűrészelt fának* java része is olasz lobogó alatt vitetett el. *A faszén* szállítása olasz, osztrák és magyar lobogó alatt járó hajókkal történt.

A VII. sz. táblázat adatai szerint az 1902—1911. években *Fiume vasuti forgalmában**) „Érkezés“-t illetőleg a fűrészelt és bárdolt fa a 3-ik, nyers mûfa a 8-ik, a donga a 18-ik, a fabutorok a 19-ik, a papirosanyag a 20-ik és végül a tölgy- és fenyőfakivonat a 24-ik helyet foglalja el. Ezen, az áruk helyének a fiumei vasuti forgalomban megállapító számok élénk bizonyosságai és mindennél ékeesebben szóló dokumentálói annak, hogy *a faárúk mily fontos tömegtegyezői a Fiume felé irányuló vasuti szállításnak*, illetőleg az ennek segélyével lebonyolításra kerülő külkereskedelmi forgalomnak.

Végül a „*Fiume vasuti áruforgalma az 1911. évben* a fakülkereskedelem tárgyát képező árunemek szerint országok részletezésével“ című VIII. számú táblázatból azt látni, hogy *a Fiuméba vasuton érkezett legtöbb áru Magyarországból*, azután Ausztriából, Boszniából, Szerbiából s igen kis részben Németországból, Romániából, Olaszországból és Svájczból feladott szállítmányokból állott.

*

Az előadottakban Fiume tengeri áruforgalmát és abban főleg *a fának mint kiviteli cikkeknek* jelentőségét megismervén, az

*) *A vasuton Fiuméba érkezett összes áruknak mintegy 87% a szállítatik el hajókon Fiuméből*; a többi vagy a fiumei kereskedelem céljaira érkezett, vagy pedig vasutal szállítatik tovább Ausztria, Bosznia stb. felé. Szerző.

VI. táblázat. A vámtarifa 15., 16. és 34. osztályaiba sorozott árunemek

Statistikai szám	A vámtarifa osztálya és az árunem megnevezése	L o b o g ó			
		magyar		oszlárak	
		q	érték korona	q	érték korona
XV. Fa.					
60.	Tüzifa	320	608	8.724	16.574
61a.	Nyers mûfa, tölgyfából	69.901	903.631	462	3.559
61b.	" " bükkfából	8.515	23.842	3.156	8.836
61c.	" " fenyőfából	4.088	16.352	35.171	140.684
61d.	" " egyéb fából	9.560	62.726	407	2.647
62a.	Donga, tölgyfából	24.692	726.368	3.668	80.696
62b.	" bükkfából	56.178	421.338	28.030	210.227
62c.	" fenyőfából	4.703	32.921	389	2.723
62d.	" egyéb fából	23	460	8	160
63a.	Vasuti talpfa, tölgyfából	9.003	45.015	64.531	322.655
63b.	" " bükkfából	161.602	606.007	6.215	23.307
63c.	" " egyéb fából	—	—	3.261	13.044
64a.	Bárdolt (ácsolt)-fa, tölgyfából	2.401	24.010	13.825	138.250
64b.	" " " bükkfából	43.357	312.170	6.349	45.711
64c.	" " " fenyőfából	32.756	229.292	31.290	219.030
64d.	" " " egyéb fából	44	440	485	4.850
64e.	Fűrészeltfa, tölgyfából	283.334	5.666.680	37.411	748.220
64f.	" " bükkfából	303.658	1.973.781	34.015	221.101
64g.	" " fenyőfából	112.424	955.607	214.275	1.821.341
64h.	" " egyéb fából	9.777	107.547	1.632	17.952
65.	Faszén	3.311	17.880	34.521	186.414
67.	XVI. Esztergályos- és faragóanyagok	545	24.525	56	2.520
XXXIV. Faárúk, áruk esztergályos- és faragóanyagokból.					
110.	Közönséges faárúk, hordó	15.075	452.250	10.084	302.520
111.	Fabutorok	5.471	689.812	12.202	1.162.540
112.	Finom faárúk, parafacsontárúk	151	45.300	107	32.100

1911. évi fiemei tengeri kiviteli forgalma mennyiség, érték és lobogó szerint.

a l a t t j á r ó h a j ó k o n								F ő s s z e g	
olasz		angol		egyéb		összesen		q	érték korona
q	érték korona	q	érték korona	q	érték korona	q	érték korona		
35.322	67.112	—	—	—	—	44.366	84.294	44.366	84.294
54.046	405.345	1.538	19.994	—	—	125.947	1,332.529		
13.915	38.962	544	1.523	—	—	26.130	73.163		
8.874	35.496	—	—	* 5.426	21.704	53.559	214.236		
1.912	12.428	6.363	41.360	—	—	18.332	119.161	223.968	1,739.089
2.949	64.878	—	—	1.376	30.272	32.685	902.214		
34 548	259.111	—	—	20.757	155.679	139.513	1,046.355		
3.133	21.931	—	—	—	—	8.225	57.575		
452	9.040	—	—	1.065	21.300	1.548	30.960	181.971	2,037.104
49.391	246.955	—	—	19.026	95.130	141.951	709.755		
35.021	131.329	—	—	—	—	202.838	760.643		
—	—	—	—	—	—	3.261	13.044	348.050	1,483.442
32.477	324.770	—	—	—	—	48.703	487.030		
23.439	168.761	3	22	38	274	73.186	526.938		
148.816	1,041.712	—	—	7.876	55.132	220.738	1,545.166		
267	2.670	—	—	—	—	796	7.960		
86 089	1,721.780	26.350	527.000	3.458	69.160	436.642	8,732.840	2,065.795	21,100.258
234.740	1,525.812	461	2.997	24.922	161.993	597.796	3,885.684		
279.924	2,379.356	309	2.627	54.126	460.073	661.058	5,619.004		
2.375	26.125	13.092	144.012	—	—	26.876	295.636		
87.754	473.872	—	—	—	—	125.586	678.166		
720	32.400	1.452	65.340	181	8.145	2.954	132.930		
1.537	46.110	1.765	52.950	11	330	28.472	854.160		
119	10.472	248	21.824	—	—	18.040	1,884.648		
—	—	52	15.600	—	—	310	93.000		

* Német lobogó alatt.

VII. táblázat.

Faanyagok, faáruk, tölgy- és fenyőfakivonat és papirosanyag mint legfontosabb áruk Fiume vasuti forgalmában az 1902—1911. években. Érkezés.

Év	(3) Fűrészelt- és bárdoltfa		(8) nyers műfa		(18) Donga		(19) Fabutorok		(24) Tölgy- és fenyő- fakivonat		(20) Papirosanyag*)	
	q	érték koronák- ban	q	érték koronák- ban	q	érték koronák- ban	q	érték koronák- ban	q	érték koronák- ban	q	érték koronák- ban
1902	1,714.844	12,346.877	273.242	1,912.694	894.066	8,940.660	14.210	1,165.220	231.341	4,164.138	32.031	800.775
1903	1,788.184	13,590.198	392.344	2,511.002	460.461	4,144.149	16.706	1,386.598	189.684	3,983.364	52.306	1,307.650
1904	1,598.971	10,393.312	456.586	3,059.126	623.218	5,297.353	20.073	1,686.132	194.010	4,074.210	73.380	1,834.500
1905	1,644.185	12,002.551	463,386	3,799.765	649.918	7,149.098	21.475	1,653.575	145.570	3,056.970	79.752	1,993.800
1906	1,572.212	17,294.332	569.542	5,125.878	422.583	5,070.996	23.241	2,091.690	118.592	2,609.024	105.031	2,310.682
1907	1,542.872	15,428.720	616.574	5,549.166	377.081	5,056.215	23.724	2,609.640	100.380	2,208.360	127.613	2,552.260
1908	1,713.507	17,477.771	508,818	3,561.726	243.342	4,015.143	19.427	2,136.970	126.611	2,734.798	145.952	2,846.064
1909	1,813.609	18,136.090	449.340	3,145.380	190.490	3,238.330	18.127	1,993.970	103.174	2,228.558	142.080	2,557.440
1910	1,856.506	17,822.457	538.040	3,604.868	220.149	2,751.863	20.407	2,244.770	106.980	2,246.580	147.399	2,358.384
1911	1,939.623	19,803.550	725.392	5,636.295	208.108	2,497.296	23.343	2,567.730	109.064	2,072.216	151.141	2,569.397

*) Ebben bennfoglaltatik a mechanikai uton köszörült és vegyi uton előállított fapapirosanyag.

VIII. táblázat. Fiume vasuti áuforgalma az 1911. évben a fakülkereskedelem tárgyát képező árunemek szerint az országok részletezésével. Érkezés.

Árunem	Magyarország		Ausztia		Bosznia		Szerbia		Német-ország		Románia		Olasz-ország		Svájcz	
	q	érték K	q	érték K	q	érték K	q	érték K	q	érték K	q	érték K	q	érték K	q	érték K
Tüzifa	186.747	354.819	6.524	12.396	230	437	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyers mûfa (gömbfa)	454.861	3.534.270	149.068	1.158.258	115.594	898.165	5869	45.602	—	—	—	—	—	—	—	—
Donga	140.823	1.689.876	1.835	22.020	65.230	782.760	220	2.640	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasuti talpfa	322.210	1.372.615	39.494	168.244	21.279	90.649	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fűrészelt és bárdolt (ácsolt) fa	1.368.709	18.974.519	349.183	3.565.158	221.343	2.259.912	—	—	2	20	386	3941	—	—	—	—
Faszén	139.699	754.374	3.103	16.756	6.464	34.906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Esztergályos és faragóanyagok	5.077	218.465	90	4.050	1	45	9	405	17	765	—	—	—	—	1	45
Tölgyfa- és fenyőfa-kivonat	108.667	2.064.673	370	7.030	27	513	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Papirosanyag *)	140.239	2.384.063	10.901	185.317	—	—	—	—	1	17	—	—	—	—	—	—
Közönséges faárúk, hordók	7.776	233.800	4.027	120.210	326	9.788	1	30	54	1620	—	—	3	90	5	150
Fabutorok	16.574	1.823.140	6.748	742.280	1	110	—	—	9	990	—	—	5	550	6	660
Finom faárúk, parafa- és csontárúk	405	121.500	537	161.100	—	—	—	—	33	9900	—	—	94	28.200	—	—

*) A kimutatott összegekben foglaltatik a mechanikai uton köszörült és vegyi uton előállított fapapirosanyag is.

alábbiakban legyen szabad röviden még megemlékezni *mindazon berendezésekről és építményekről, melyek Fiumében a vasuti pályaudvaron és a kikötőben tisztán a fiumei fakülkereskedelem előmozdítása és lebonyolítása céljából létesítettek*. Ilyenek:

1. a „*Baross Gábor fakikötő*” és 2. a m. kir. államvasutak *Delta és Brajdica nevű farakodóhelyei és pályaudvarai*, amelyek összesen a „*Fiume-Brajdica fapályaudvar*”-t képezik és mely kizárólag faneműek, faárúk és faszén kezelésére szolgálnak (Árukiadási pénztár az I. sz. forgóhid mellett).

Fiume kikötőjének nagyobb mérvű fejlesztését 1872. évben kezdték meg, mikor a magyar be- és kiviteli forgalom közvetítő-jévé Fiume jelöltetett ki.

A *kikötő* a kereskedelem kívánalmainak és igényeinek megfelelően fejlesztetett. A kikötőben*) a forgalom mai lebonyolítására mintegy 6·3 *km* hosszú rakpart és mintegy 62·2 hektár védett vízfelület, 61 hektár feltöltött terület, továbbá mintegy 13.200 vasuti kocsirakomány befogadására szolgáló tárház, 6000 vasuti kocsirakomány elhelyezésére szolgáló nyílt területek s mintegy 60 *km*-t meghaladó vasuti vágányhálózat áll rendelkezésre.

A nagy kikötőnek 3 nagy, 2 kisebb és 1 zárómólója és 3334 méter hosszú rakpartja van; 50 hektár vízfelületét a mintegy 1·7 *km* hosszú „*Mária Terézia hullámgát*” (móló) védi.

A nagy kikötőtől délkeletre a *Delta és Brajdica farakodóhelyek* közelében fekszik a „*Baross Gábor fakötő*”, mely a nagy kikötővel 18 méter széles és 8·5 méter mély csatornával van összekötve, melyen át egy *viznyomással működő forgóhid* közvetíti a „*Mária Terézia hullámgát*”-ra vasuti és kocsiközlekedést.

A „*Baross Gábor fakikötő*” vízfelülete 6·5 hektár, melyet 420 méter hosszú hullámgát véd meg a hullámozástól. Ennek a kikötőnek 3·5 hektár nagyságú *előkikötője* van.

A *fakikötő* 105 méter hosszú és 8 méter széles zárógáttal és 65 méter hosszú és 8·4 méter széles zárósarkantuval van határolva, melyek között 50 méter széles bejárat marad a hajók számára; benne a hajórakodások céljaira egy 105 méter hosszú és átlag

*) L. bővebben „Magyar Tengerészeti Évkönyv az 1913. évre”. Kiadja a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság. XXIII. évfolyam 368—392. lapjait. Szerző.

40 méter széles móló van. A rakodásra alkalmas partok hossza 1260 méter, a partmenti vízmélység 8·5 méter.

Ezen kikötő kizárólag farakodásra épült, hullámgátja rendesen, mólója pedig kivételesen szénrakodásra használtatván, úgy a hullámgát, mint a móló ujabban 4 darab, egyenként 1500 kg emelőképességű szénrakodó villamos portáldaruval szereltetett fel. Ezenkívül 4 mozgatható, futó és forgó parti villamos portáldaruval is felszereltetett a fakikötő az 1913. évben.

A fakikötő bejáratát a hullámgátjának végén felállított 18 m magas vasszerkezetű oszlopokon elhelyezett és dissous-gázzal táplált vörös világító lámpa jelzi.

A fakikötő, mint a többi kikötő is, az 1913. év első felében új villamos világítási berendezéssel láttatott el.

A „Baross Gábor fakikötő”-be torkol a kis parti vitorlás hajók kikötője, a *Fiumára csatorna*. Ez 500 m hosszú, 43 m széles, átlagos vízmélysége 4—6 m, rakodópartja 970 m hosszú és vízfelülete 1·7 hektár. Ezen csatornán át két forgóhid közvetíti a vasuti és közuti közlekedést a nagy kikötő és a farakhelyek között.

A „Baross Gábor fakikötő”-től keletre a *Recina folyó* két partja mentén terülnek el a *Delta* és *Brajdica* nevű farakhelyek, melyek mindegyike vasuti vágányokkal van ellátva. A Recina folyón át 3 hid vezet e rakhelyekre. A Károlyváros-fiumei vasuti fővonalból a Brajdica területére egy mellékvágány vezet le, mely 1823 m hosszú köralaguton át fut le a rakodóhelyekre. A farakodóhelyek számára érkező tehervonatok összeállítására *Buccari* állomás a rendezőpályaudvar.

Brajdica farakhely 95.000 négyzetméter kiterjedésű, feltöltése a m. kir. államvasutak költségén foganatosított. Az évről-évre fokozódó forgalomnak akadálytalan és czélszerű lebonyolítása szükségessé tette a brajdicai farakodóterület bővítését, mely munkálat az 1913. évben fejeztetett be és 33.000 m² területtel nagyobbította a már szűkre vált farakodót.

A brajdicai farakodóhely használatban levő részének jelenleg mintegy 90%-a 42 bérlőnek van bérbeadva.*) A farakodóhely

*) A bérlők között vannak: a Neuberger Bódog és fia; Giovanni S. Weiller et Co.; J. Ruzička; Fischer Gyula; „Faginea” fakiviteli r. t.; Kemény D.; Descovich és Bačić; Millan Kremsir; D. Vilhar; Minach et Co.; „Societe des Bois de Hongrie et Slavonie Entrepôts — Gairard” stb. tekintélyes fiumei fa-kereskedő cégek.

egész területén (a kikötőkben az összes mólók, rakpartok és hullám-gátok mentén is) *vízvezeték* — melyből megfelelő díjak ellenében a kikötőben levő hajók is *fedezhetik* vízszükségletüket — van fektetve, mely hidrásokkal és ivókutakkal van helyenként ellátva. A víz a tárházak belsejébe is be van vezetve és a tárházak tüztöltás céljából külső és belső hidrásokkal szereltettek fel.

Tűz esetén az állandó *vasuti tűzörség*, mely tüztöltószerekkel el van látva és a hidrások kezelésébe is be van avatva, adja a jelzéseket.

A faküldeményeket a vasut *fuvarszekerekkel* viteti ki a hajókhoz, illetve hozatja be a hajókról. Ezen szekerek ilyen alkalmakkor ugynevezett *szekérmérlegen* méretnek meg, részint a szekérfuvar-költség, részint a vámkezelés s illetőleg a statisztikai felvételek céljaira szükséges adatok megállapítása céljából. A tengeri be- és kiviteli forgalomban szállítandó teherárakra nézve *21 napi fekbérmentes idő áll fenn a rakodókon*.

A „Fiume-Brajdica“ pályaudvarról árukat és tárgyakat csakis a meghatározott *kijáratokon* és kihirdetett vasuti raktári *hivatalos órákon belül* szabad kivinni. A kivitel jogosultsága a kijáratoknál az e célra szolgáló bárczákkal igazolandó a vasuti közegek előtt.)*

A farakodókon ezidőszert 7 *vasuti raktárnok* látja el a raktári szolgálatot. A faforgalom nagy átlagban 3000—3500 vasuti kocsii *szokott* lenni havonta.

*) Lásd bővebben: „Dijszabási és kezelési határozmányok a Fiuméba vasuton érkező és onnan vasuton elszállítandó árukra nézve“ című kiadványt (Budapest, 1908). Szerző.

A téli hótakaró portartalma s annak hatása a növényi tenyészetre.

Irta: *Treitz Péter* m. kir. agro-főgeologus.

A mezőgazdasági üzemben ősi idők óta ismert dolog az, hogy a talaj termőereje folytonos termelés következtében megcsökken, egy bizonyos idő múlva a talaj kimerül s igényesebb növények termelésére alkalmatlanná válik.

De nemcsak a szántóföld veszít termőerejéből, hanem még a természetes állapotban lévő rét, legelő és kaszáló is. Ha a rétet nem trágyázzuk, sem pedig arról nem gondoskodunk, hogy valamely patak tavasszal iszapos vizével elborítsa, akkor a rét vagy kaszáló növényzete lassanként megváltozik. Az igényesebb fűfélék kipusztulnak s olyan növények szaporodnak el benne, melyek kevesebb ásványi tápanyaggal is beérik. Ezt az állapotot mutatja a moha elszaporodása a felszínen.

A felszín elmohosodása azt jelenti, hogy a csapadékokból (a hó, az eső, a harmatból) származó nedvesség, amidőn a talajnak felső rétegén átszivárgott, annyira kilugozta azt, más szóval a rétegnek vízben oldható ásványi sótartalmát annyira megapasztotta, hogy ebben a talajban sok ásványi tápláló só kívánó igényesebb növények már nem tudnak megélni.

A fűvegetáció alatt tehát a talajnak felső ásványos rétegében megfogyatkozik a tápláló sókban való gazdagsága.

Az erdei vegetáció alatt hasonló folyamatokat lehet tapasztalni, csakhogy ezek a folyamatok nagyon lassuak, mert a fa gyökereivel sok ásványi anyagot szív fel azokból a rétegekből, melyek a felső, a takaró földréteg elszegényedése folytán meggazdagodtak. A felső talajszintből kilugozott ásványi sok ugyanis az alsókban lerakódnak s a felső talajszint kilugozódik, az alsó pedig, ahol a kilugozott sók lerakódnak, sós szintté válik, ásványi sótartalma nagyon felszaporodik.

A fának tápszívó gyökérzete ezt a sós szintet hálózza át. A gyökerek közvetítésével felvett ásványi sók a törzsben, a galyakban, a levelekben és tűkben rakódnak le. A tűkben, a levelekben és részben a galyakban levő ásványi sók azok lehullása alkalmával a talaj felszínére kerülnek s itt elbomlanak. A növényi részek el-

bomlása közben a csapadékokból eredő nedvesség ásványi só-tartalmukat feloldja s a talaj felső szintjeibe viszi bele. Ilyen módon pótlódik némileg az a veszteség, melyet felső szintekben a kilugozás okozott.

A visszapótlás azonban mindig csekélyebb mértékű, mint a kilugozás, mert a kilugozás ereje a növényi részek szerves vegyületeinek segítségével folyton növekszik. Azon mértékben, amint a talajfelszínen a galyakból és levelekből alakult takaró vastagodik, azon arányban fokozódik a talaj felső szintjének kilugozása is. E természetes folyamatnak eredményeként a talajok kimerülnek s bennük igényesebb fajok mind gyengébben is tenyésznek s végül elpusztulnak; helyüket olyan más fajták foglalják el, melyek ebben az átalakult s most már kevesebb ásványi só, de emellett több szerves anyagot tartalmazó talajból jobban ki tudják élel-szükségleteiket elégíteni, mint az ősi fajták.

Talajfelvételeim alkalmával hazánkban és külföldön tapasztaltam azt, hogy bár a kilugozás folyamata az erdő talajában általános érvényű törvény, mégis vannak oly helyek is, melyeken a természetes kilugozási folyamatnak a hatását alig lehet a vegetáción vagy a talajon kimutatni. Ebből azt következtettem, hogy e fejlődési folyamatokban egy oly tényezőnek is kell érvényesülnie, mely helyenként a kilugozási folyamatokat teljesen megakasztja, sok helyen csak gyengíti.

Ilyen irányú kutatásaim sikerrel jártak, mert végül megtaláltam azt a természeti erőt, mely a kilugozási folyamatokat szabályozza, *s ez az erő a szél*. A szél a kopár területeken port kavar fel, s ezt a port elszállítja messzire. Ha a poros levegőáram hegység fölé emelkedik, akkor a magasabb régiókba való felemelkedése alkalmával lehül. De a levegőben lebegő porszemek mindig gyorsabban hűlnek le, mint maga a levegő s így itt a magasban harmatcseppek támadnak rajtuk. Ezáltal súlyuk megnövekedik s a por a földre hullik.

A lebegő porszemek rendkívül parányiak, a legnagyobbaknak közöttük is csak $\frac{5}{100}$ mm az átmérője, a legkisebbek, amelyeket még megláthatunk közülük, $\frac{1}{1000}$ mm nagyságúak. De ennél sokkal kisebbek is vannak, melyeknek meglátásához a legjobb mikroszkópunk is csak goromba műszer.

Ennek a pornak anyaga rendkívül változatos, benne mindenféle ásványt lehet találni.

A por, amint a talaj felszínére kerül, az erdőtalaj savas nedvességében feloldódik s így pótolja azt a veszteséget, melyet a talaj felső szintje a csapadékvizeknek kilugozása következtében sótartalmában szenved.

A por eredetére nézve kétféle. Egyrésze a tengerentulról származik a nagy sivatagokból. Az afrikai sivatagokban télen zivatarok uralkodnak, amelyek a port felkavarják s a rendes légáramok ezt a port észak felé szállítják. Persze ez a por nem egy helyen hullik le, hanem a légáram végigszórja az egész uton, melyen áthalad. Hullik a por Sziciliától kezdve az északi jeges-tengerig mindenütt.

Valóban csodálatos a természet berendezése. Most ime kiderül, hogy azok a kopár, terméketlen sivatagok, melyeket a természetnek céltalan és haszontalan alkotásainak tartottunk, tulajdonképen nagyon is fontos tényezők a talaj termőképességének.

A másik része a pornak helyi származású. Hazánkban a hegységet az Alföld és a Mezőség látja el nyáron aratás után porral.

A nyári pornak mennyiségéről csak műszerek segítségével kaphatunk felvilágosítást, mert ezt lebegő állapotából kell felfogni.

A téli por azonban a hótakaróra hullik rá, ezt megfesti s így könnyen meglátható, begyűjthető.

A fent elmondott tapasztalatok igazságát vagy téves voltát be lehet igazolni azáltal, hogy a téli hótakaróból beolvasztunk egy bizonyos mennyiséget s a beolvasztott hólevet, ha *legalább* két óra hosszat állott s lehiggadt, leöntjük s a fenékre szállott maradékot üvegekbe öntjük s így vizsgálat céljából megőrizzük.

A természet csodás berendezkedésének megismerése nagy gyakorlati előnyöket szolgáltat. A természet vizsgálata csak akkor adhat értékes eredményeket, ha az nem szorítkozik pusztán laboratóriumi munkára, hanem ellenkezőleg, a laboratóriumi munka csak kiegészíti a szabad természetben végzett észleléseket. Mint-hogy azonban magam nem vagyok képes a fent elmondottak helyességének vagy helytelen voltának beigazolására szükséges pormintákat begyűjteni, ezért felkérem a természettudományok

íránt érdeklődő tagtársainkat, legyenek munkatársaim s gyűjtsenek hómintákat, olvaszszák azt meg s a benne lévő port küldjék be nekem vizsgálat céljából. A vizsgálat eredményét majd a nyár folyamán közölni fogjuk.

A mintavétel ideje. A porral terhelt légáramok származási helye a Sahara sivatag, vonulásának rendes iránya északi, vagy északkeleti.

Hazánk felett átvonuló poros légáramokból a magas hegységben legtöbb por az esti harmattal a hegyeknek déli, vagy dél-nyugati lejtőin és az erre lejtő fensikokon fog lerakódni. A poros légáramok legsűrűbb vonulása január, február, márczius hónapok idejére esik. Bár nyáron is van porhullás, de ezt hó hijján nem tudjuk oly egyszerűen felfogni. Legkönnyebb azt a port összegyűjteni, mely most a téli hónapokban a hótakaróra hullott s ennek száradása alkalmával közel a felszínhez összegyűlt.

A minta begyűjtésére tehát a legcélszerűbb időszak márczius, április hónapokban van, mikor a hegyeken lévő hótakaró már vékonyabb.

A mintavétel helyének megválasztása. A hóminta begyűjtésére olyan helyet kell kikeresni, mely ugy a közlekedési utaktól, valamint a vasutvonaltól is távol esik, s lehetőleg a hegységnek szabadon fekvő, ha nem is a legmagasabb, de ehhez közel eső régióiban van. Minthogy ennek a tájékoztató vizsgálatnak pusztán az a célja, hogy megállapítsa, miszerint hazánkban a különböző vidékeken, külön-külön hullik-e télen por és mennyi? — tehát a mintát olyan helyen kell venni, ahol e vidéken előreláthatólag legtöbb por hullik le.

Ilyen hely lesz a hegygerinczeknek és fensikoknak *dél* vagy *délnyugat* felé néző szabadon álló vége. A mintát, ha csak lehet, fensikról, vagy enyhe hajlású lejtőről kell venni. Meredek lejtők a minta gyűjtésére nem oly alkalmasak.

A mintavétel módja. A hótakarón kitűzünk 2—3, vagy több négyzetméternyi területet (a hórétég vastagsága és a rendelkezésre álló edény nagysága szerint), *a havat egész a földig leássuk*. Ha a hótakaró olyan vastag, hogy a kitűzött tér havát nem lehet egész tömegében, egész vastagságban beolvasztani, akkor a mintát abból a részből vesszük, mely szemmel láthatóan legpiszkosabb, legtöbb

porral van keverve. Ha azonban a hótakaró vékony, akkor az egész anyagot föld felszinéig leszedjük *s mind beolvasztjuk.*

Az összehordott havat egy nagyobb vasbográcsban vagy üstben lehet megolvasztani. A hó elolvadása után az üst a tűzről leveendő, hogy a por benne leülepedhessék.

A víz kitisztulására legalább két órai időt kell számítani, de ha tovább ülepedik, az még jobb.

A zavarodás leülepedése után a tiszta vizet lassan, igen óvatosan leöntjük, hogy a fenékén levő iszap fel ne zavarodjék. A fenéken maradó iszapos vizet üvegekbe öntjük és bedugaszoljuk. A postára való elküldés előtt a dugókat okvetlenül le kell pecsételni.

A származás helyét megjelölő felírást vagy rá kell az üvegre kötni, vagy ráragasztani.

A mintavétel alkalmával következő adatokat kell feljegyzni:

A hely nevét és tengerszini magasságát a katonai 1:75000 térkép alapján.

Feljegyzendő a hórétég vastagsága; megolvasztott hótömege, a tér nagysága, melyről a minta gyűjtetett, továbbá az, hogy a hórétég egész tömegében egynemű-e, vagy fekete, piszkos csikok látszanak-e benne a leásott falon?

Ha igen, hány csik látszik?

A porminták a M. Kir. Földtani Intézet, Budapest, Stefánia-ut 14. címre küldendők be.

FAKERESKEDELEM.

A faüzlet helyzete.

Puhafa.

(F.) A puhafaüzletben a régóta várt javulás még most sem következett be. A forgalom még mindig minimális, amennyiben a vidéki fakereskedelem a lehető legnagyobb tartózkodást tanúsítja, az ipari tevékenység sem élénkült meg, úgy hogy e részről sem támadt nagyobb kereslet. Mindazonáltal szakkörökben biznak abban, hogy az üzleti forgalom még ez év folyamán a rendes kerékvágásba tér vissza. A pénzpiacz tartós javulása lehetővé teszi az építési kölcsönök engedélyezését, ami a fafogyasztás emelkedésének egyik főfeltétele.

A puhafaüzletben uralkodó csöndet a fatermelők arra használták fel, hogy már régebben fennálló szervezetüket kiépipítsék és fejlesszék. Az erdélyi fatermelők az egyesülés keretében megalkotották a központi faeladási irodát, mely működését már megkezdte, míg a felsőmagyarországi fenyőfatermelők eladási irodája tárgyában most folynak a megbeszélések. A központi iroda átveszi a tagok egész termelését és elvégzi az áru értékesítését és ezzel uralja az egész piacot, amennyiben erdélyi fenyőfát mástól, mint a kartellirodától beszerezni nem lehet.

A vidéki fakereskedelem a központi irodával szemben foglalt állást. A saját, mint faiparos vevők érdekében követelik:

hogy az eddigi minőségi és méretbeosztások fentartassanak;
hogy a kereskedő szabadon megvásárlhassa azt az árut, melyet beszerezni kíván;

hogy a faárak évenként legfeljebb két ízben legyenek felemelhetők.

Az ellentétek elsimitása még most sem sikerült, daczára, hogy e tárgyban már hetek óta tanácskozásokat folytatnak.

Mint már jeleztem, a kereslet puhafában igen csekély, úgy hogy a raktelepeken jelentékeny készletek gyűltek össze. Az erdélyi fűrésztelepeken hozzávetőleges becslés szerint mintegy 30.000 waggon fűrészáru vár elszállításra, mely mennyiség az évi termelésnek majdnem a fele. Különösen a nagyobb czégek rendelkeznek nagy készletekkel, míg a kisebb termelők — tőkehiány következtében — árujukon úgy ahogy tudtak. Miután a központi iroda

a faárakat felemelte, a készletekkel bíró termelők jól járnak, amennyiben árujukért jó árakat fognak elérni.

A fenyőfakivitelt sem alakul kielégítő módon. Németország, valamint egyéb nyugateurópai vevőink maguk is küzdenek a gazdasági pangással, míg a Földközi-tenger mentén levő országokba irányuló és Románián átmenő fakiviteünk a román vasutakon uralkodó tarthatatlan állapotokat sinyli meg. A román vasutak ugyanis waggonhiány folytán képtelenek az erdélyi faszállítmányokat továbbítani, ami arra indította a kereskedelemügyi minisztert, hogy a Fiumén átmenő, külföldi piacokra szánt faküldemények tarifáját mérsékelje. Ez a mérséklés azonban oly csekély, hogy ezzel fakivitelünkön nincsen segítve.

Itt említendő meg, hogy a felsőmagyarországi faragottfatermelők értékesítő szövetkezetet létesítettek, melynek székhelye Miskolcson van. Hasonló mozgalom indult meg az erdélyi faragottfatermelők körében is.

Keményfa.

Tölgy. Az építési üzlet szempontjából tekintetbe jövő cikkek helyzete kedvezőtlen, amennyiben e téren egyelőre csak csekély a kereslet. Különösen a parkétfriesek ára hanyatlott. Boulesokban csak csekély készletek állnak rendelkezésre, míg rönkfában jelentékeny készletek mellett csekély kereslet uralkodik. A butorasztalosság kedvezőtlen helyzete a fűrészáru értékesítését megnehezíti.

Kőrisfa aránylag élénk keresletnek örvend a sportcikkek, automobil- és repülőgépipar részéről.

Szilfa iránt alig mutatkozik érdeklődés.

Bükkfa. E cikk helyzete kedvező és a forgalom, bár valamivel a kartellárakon alul, de azért kielégítő árak mellett bonyolódik le. A bükkfűrészáru kereslete napról-napra emelkedik, amennyiben ezt a fanemet úgy a bel-, mint a külföldön általában fölkarolják. Kivételt csak a bükkfriesek képeznek, melyek kereslet hiánya folytán csak nehezen és olcsó áron értékesíthetők.

A *talpfaiület* a pangás jegyében áll. A Máv. szükségletének egyrésze régebbi kötésekkel fedezve van, úgy hogy a forgalom e cikkekben csak csekély. E téren 2—3 éven belül alig várható javulás.

A *hordófapiacson* csend uralkodik; a kereslet úgy a bel-, mint a külföld részéről minimális, az árak nyomottak. Ez okból

a hordófatermelést jelentékenyen redukálták; Magyarországon még sohasem termeltek oly kevés hordófát, mint a most folyó idényben.

A *tűzifaüzlet* helyzete az év elején a tartós nagy hideg folytán kedvező volt, most azonban némi tartózkodás észlelhető. A most létrejött kötések az olcsóbb nyári árjegyzés alapján jöttek létre. A tűzifatermelés különben sok bajjal küzd, melyet a tűzifatermelők egyesülése lesz hivatva megszüntetni.

Legközelebbi számunkban az összes fanemek piaczi árait fogjuk ismertetni.

A máramarosi tutajfaárverés

F. hó 3—5-én tartották meg Máramarosszigeten az évről-évre szokásos fenyőtutajfaárverést s ez alkalommal a máramarosszigeti erdőigazgatóság és bustaházai erdőhivatal összes fatermése, 289.000 m^3 fenyőépületfa került eladásra.

Az eladás módozataiban, illetve az árverési és szerződési feltételekben a kincstári adminisztráció ez évben az ügyletek gyorsabb lebonyolítása érdekében némi módosításokat vezetett be.

Az eddigi sok munkát és kivált időt igénylő külön szerződés-kötés helyett ez évben először alkalmaztattak a szerződést pótló árverési jegyzőkönyvek.

Mellőzte a kincstár azt az eddig szokásban volt eljárást is, hogy az egy vevő által ugyanazon értékesítési csoportból megvásárolt részletekre átlagos áremelési százalék kiszámításával egy szerződés kötettet, hanem ehelyett minden egyes részlet külön jegyzőkönyv s így egyuttal külön szerződés tárgyát is képezi, ami a leszámolások gyorsabb és könnyebb lebonyolítására fog vezetni.

Megváltozott az eddig alkalmazásban volt méretosztályozás is, amennyiben a vastagsági méretosztályok eddigi határai (12—25 *cm*, 26—30 *cm* és 31 *cm*-től feljebb) eltolattak s ehelyett a 12—20 *cm*, 21—25 *cm* és 26 *cm* és ezen felüli középátmérőjű faanyagok soroztattak egy-egy vastagsági méretosztályba.

Ez az osztályozás különben az ez év folyamán megtartott összes kincstári fenyőfaárveréseknél alkalmazást nyert, úgy hogy a még

érvényben álló régebbi keletű szerződések lejárta után a vastagság méretnosztályozás az összes kincstári fenyőfaeladásoknál azonos lesz.

Az eddig divott három hosszúsági méretnosztály (11 *m* hosszúig, 11·2—17 *m*-ig és 17·2 *m*-nél hosszabb) helyett két árostenály került alkalmazásba és pedig 4—12 *m*-ig és 12 *m*-nél hosszabb anyagokra, ezenkívül a 4 *m*-nél rövidebb anyagokra, a vastagságra való tekintet nélkül külön ártétel lett megállapítva, ezenkívül a hosszúsági méretnkülönbségek az eddigi 20 *cm* helyett 10 *cm*-ben állapítottak meg, amely módozatok, illetve méretnosztályozás nagyobb része az ez évben megtartott többi kincstári fenyőfaárverésnél is alkalmazást nyert.

Végül ez évben 27.000 *m*³ elkülönített vékonyfa bocsátatott külön értékesítés alá a múlt évi 8000 *m*³-rel szemben.

Az árverésen 266.000 *m*³ faanyag talált vevőre s az egyes részleteknél 2—8·6⁰/o áremelkedés éretett el.

Az elért átlagos ártételek a vékony (12—22 *cm* középátmérőjű) fánál (a rakpartokon) 18 K, a méretnosztályozás, illetve elkülönítés nélkül árverésre bocsátott fánál 20 K 30 fillér.

A legmagasabb értékosztálynál elért legkedvezőbb árajánlat 21 K 26 fillér.

Az elért eredmény — a méretezésben beállott változások figyelembevételével — néhány ⁰/o-kal alatta marad a múlt évinek, ami azonban a még mindig tartó pénzválságon kívül arra vezethető vissza, hogy a múlt évi árviz a tiszamenti fakereskedőknek igen jelentékeny károkat okozott s ugyanezért elég jelentékeny múlt évi készlet maradt feldolgozatlanul és részben leszállítatlanul vissza. Ez a körülmény — kivált a kisebb czégeket — nagyon tartózkodókká tette.

Végül rá kell hogy mutassak az Erdészeti Lapok múlt számában közölt fakereskedelmi tudósítás utolsó fejezetében foglalt téves kitételre, hogy a líptóujvári főerdőhivatal kerületében ez évben először alkalmazott kisebb részletekben való eladás nem vezetett eredményre.

A mintegy 100.000 *m*³-re tehető, eddig egy tömegben értékesített fatömeg — az alárendeltebb minőségű választékokon kívül — közel 60 csoportban került értékesítés alá s mintegy 23.000 *m*³ kivételével a kikiáltási árakon felül talált vevőre, jórészen jelentékeny áremeléssel. Ez tehát nem nevezhető eredménytelenségnek, annál kevésbbé, mert a még el nem adott fa értékesítésére is teljesen biztosítottnak tekinthető.

Biró Z.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozások. *Csipkay* János m. kir. főerdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja f. évi február hó 21-én Lippán váratlanul elhunyt, közvetlenül nyugalomba vonulása előtt.

Csipkay Nógrád vármegye Magyarfalva községében született 1857-ben. Szolgálatát 1878-ban a bocskói erdőhivatalnál kezdte meg. 1880-ban mint erdőgyakornok a máramarosszigeti erdőrendezőséghez osztatott be. Az államvizsgának sikeres letétele után a következő évben a földmivelésügyi minisztériumba rendeltetett be, hol ugyanez évben erdészjelöltté, később pedig Mehádiára erdészszé neveztetett ki. Innen az orsovai erdőhivatalhoz került mint rendező, 1888-ban hasonló minőségben Lippára; 1889-ben mint főerdész a sepsiszentgyörgyi erdőhivatalhoz neveztetett ki erdőrendezővé. A következő évben erdőmesterré lépett elő, 1894-ben Zsarnóczára, majd 1897-ben mint főerdőmester Vinkovczére került főnöki minőségben. 1902-ben a lippai főerdőhivatal vezetésével, 1906-ban pedig a lugosi erdőigazgatóságnál ellenőrködői teendők ellátásával bízott meg. 1911-ben lett főerdőtanácsos. Innen óhajtott nyugalomba vonulni, amidőn a kérlelhetlen halál határt szabott életének.

Egyed Miklós m. kir. főerdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja f. évi február hó 27-én Budapesten elhunyt.

Béke hamvaikra!

Közgazdasági osztály a műegyetemen. A budapesti József-műegyetem újabb szakosztálylyal bővült. A néhány év előtt sok testület részéről propagált, de körvonalaiban kissé homályos és monstruózus „közgazdasági egyetem” helyett közgazdasági osztály létesült a műegyetemen, egyelőre egy évi tanfolyammal. A jövőre egy másik, négyéves tanfolyam is kilátásba van véve. A tanfolyam célja közgazdasági szakférfiak kiképzése rendszeres tanítás útján.

Az egyéves tanfolyam a műegyetem, a bányászati és erdészeti főiskola, a kereskedelmi és gazdasági akadémiák végzett hallgatóinak alkalmat nyújt, hogy az általános és alkalmazott közgazdaságtan, pénzügytan, statisztika és társadalomtudomány terén felsőbb

kiképeztetést és az e tárgyakkal kapcsolatos jogi és kereskedelmi ismeretekben jártasságot nyerjen.

A négyéves tanfolyamon mind e kiképzés még részletesebb lesz és azonkívül a matematika, a természettudományok és technikai tárgyak is encyklopaedikusan taníttatni fognak.

A közgazdasági osztály, amelyen egyelőre 6 tanszék (2 régi, 4 új) lesz; közgazdaságtudományi oklevelet állít ki, azok azonban, akiknek mérnöki (erdőmérnöki) oklevelük is van, a szigorlat letétele után a közgazdasági mérnöki címet viselhetik. Sőt az új fakultáson közgazdaságtudományi doktorátust is szerezhetnek a hallgatók.

Az ekként körvonalozott új intézményt jelen alakjában (1917 évfolyammal) melegen üdvözljük és nagyon óhajtandónak tartjuk, hogy fiatal erdőmérnökeink közül a törekvőbbek a műegyetemnek ezen az új fakultásán még egy évet töltve megszerezzék azokat a felsőbb közgazdasági és pénzügyi ismereteket, amelyeket mint nagyobb erdőbirtokok vezetői igen jól értékesíthetnek.

Kevésbbé tudunk a négyéves tanfolyam iránt rokonszenvvel lenni, amely már sokkal hosszabb tartamu, semhogy pl. végzett erdész azt elvégezze. Kérdéses tehát, hogy ez a tanfolyam, amely sok encyklopaedikus, tehát kevésbbé alapos ismeretet fog nyújtani, mire fogja hallgatóit minősíteni. Mert az semmiképen sem kívánatos, hogy a teljes képzettségű építész, bánya-, erdő- vagy egyéb mérnök, vagy gazdász fölött a közgazdasági és pénzügyi szakokban teljesen, technikai tekintetben azonban csak hiányosan képzett közgazdasági mérnök foglalja el a vezető állásokat. Ezen a téren tehát még sok a tisztázandó kérdés.

A szomolnoki erdei vasutról és a széldöntött fa feldolgozásánál használt mozgó keretiűrészkekről folyó hó 7-én rendkívül érdekes felolvasást tartott *Papp* László m. k. s.-erdőmérnök az Országos Erdészeti Egyesületben, ahol ismét mintegy 120 érdeklődő gyűlt össze, kiknek sorában *Bartóky* József államtitkárt, a földmivelésügyi minisztérium erdészeti főosztályainak tisztikarát, igen sok vidéki kartársat és a fakereskedelem néhány képviselőjét láttuk. A kiválóan szép vetített képekkel (*Szabó* Lajos m. k. s.-erdőmérnök felvételei) kísért felolvasás műszaki vonatkozású kiegészítése volt *Nemes* Károly m. k. főerdőtanácsos multkori felolvasásának. Mindkét felolvasást közelebbről közöljük.

A felolvasást ezuttal is közös vacsora követte a Schuller-féle vendéglőben.

Az új erdőtörvény benyújtását sürgette *Beszkid* Antal országgyűlési képviselő f. hó 4-én interpelláció alakjában. *Tisza* István gróf miniszterelnök válasza következőleg hangzott: „kijelenthetem, hogy magam is a legelőügyek rendezését a hegyvidéki lakosságok egyik legfontosabb érdekének tartom (*Helyeslés.*) és magunk is egyik legfontosabb kérdésnek tekintjük, hogy az erdőfentartásnak és a legelőszükséglet ellátásának sokszor igen nehezen összeegyeztethető, de egyaránt nagy fontosságú érdekei lehetőleg egymás sérelme nélkül megóvassanak. (*Helyesles jobbról és a középenn.*) Ebben a tekintetben a törvényhozás bölcsesége megalkotta a közlegelőkre vonatkozó törvényt, amelyik messzemenő államségélylyel nyújt módot a legelőügy előnyösebb megoldására. Ami pedig az erdőtörvényt illeti, t. barátom, a földművelésügyi miniszter ur kidolgozott már egy erdőtörvényjavaslatot, amely jelenleg éppen itt van ebben a táskában; a legutóbbi napokban is itt töltött időmnek tetemes részét ennek a törvényjavaslatnak tanulmányozása vette igénybe. Remélem, hogy mihamarább abban a helyzetben leszünk, hogy ezt a javaslatot a háznak beterjeszthetjük.“

„Ez a javaslat természetszerűleg elsősorban azt a nagy közérdeket kell, hogy szolgálja, hogy az ország fenyegetett erdőállománya a további pusztitástól megvédessék, (*Elénk helyesítés a jobboldalon.*) másrésről azonban tekintettel kell, hogy legyen az erdők között lakó népesség állattenyésztési és legeltetési érdekeire is.“ (*Elénk helyeslés a jobboldalon.*)

A tuskóirtásról. Részletes közlemény ismertette az erdei tuskóirtásnak azt a módját, mely a Nobel czég „Astralit“ nevű robbantóanyagát használja fel. Mint ily robbantási művelet szemtanuja kívánok a tárgyhoz szólni oly célból, hogy észrevételeim által szakunknak szolgálatot tegyek, tehát minden személyes érdek nélkül, csupán a tárgyilagosság alapján.

Az erdészeti általában élénken érdeklődik e művelet iránt, ámbar az kevésbbé erdészeti, mint inkább mezőgazdasági jelentőséggel bír. Hiszen mi, erdészek, faóriásaink tuskóit vajmi ritkán irtjuk robbantás által, mert pl. a sík földön, ahol a mezőgazdasági elő- és közteshasználat miatt irtatjuk a tarolt erdő tuskóit és

gyökereit, ott elvégzik ezt munkásaink robbantás nélkül oly szépen és oly könnyűszerrel, hogy sohasem jut eszünkbe más módot keresni a talaj tisztává tételére. Nincs is arra szükség. A hegyvidéken pedig örülünk, hogy a meredek oldalakon visszamaradó tuskók mentik az ugyis sekély termőréteget a vizmosások ellen; tehát ott meg éppen nem is gondolunk a tuskóirtásra. De azért mégis érdekel bennünket s ez igen természetes. Azok a mennydörgésszerű tompa durranások a mi hattyudalaink: bucsuztató disztüzek az erdészet temetésén és üdvlövések a mezőgazdaság hódításának. A cserfalombos könyv számadása ott lezárattott talán mindörökre és helyén a buzakalász czimeres uj könyv első szám-tétele: *a tuskóirtás* jegyeztetett fel.

Most — a többek között — szlavóniai őstölgyesek jelentékeny területére került a sor; a pénz ördöge arat! Valósággal kaszálna döntik halomra a természetnek e fölséges alkotásait. Nem az erdészet csendes, türelmes munkása dolgozik ott, hanem a gyár démona, mely nem ér rá sóhajtással elméikedni a mulandóság felett.

Százezrével feküsznek immár élettelenül az erdő óriásai s halotti ágyuk felett zajongva nyüzsög az üzleti kezek serege, mely percznyi békét sem hagy nekik; évszázadok szülöttei rövid napok alatt tűnnek el a föld színéről.

Itt van szükség aztán a robbantóanyagokra is, mert az emelőjétől megfosztott hatalmas fagyökereket kézierővel tökéletlenül és csak igen költségesen és lassan lehetne eltávolítani. Pedig az uj földesur, a mezőgazda, nem ér rá e lassu munkára; neki sietnie kell, hogy a szántással, vetéssel el ne késsék.

Jön tehát az „Australit“. Illetve jön egy dicséretre méltóan

500 év óta gyógyítanak csuizt, köszvényt, ischiast stb.

Trencsénteplicz

radioaktiv kénes hőforrásai és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvizgyógyintézet. Diétetikus konyha. *Uj fürdők. Uj szállodák. Uj iszapfürdők.* Házikurához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdő- vagy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a fürdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezmény élvez. Iszapszétküldésnél 10%.

élelmes cégnek ügyes, értelmes küldöttje és kézzelfoghatólag bebizonyítja, hogy az „Astralit“-tal való tuskóirtás a kézimunka felett igen jelentékeny előnyöket biztosít. És ebben tökéletes igaza van. Az „Astralit“ veszélytelen, könnyen kezelhető, jó munkát végez, gyorsan és semmivel sem kerül többbe, mint a lassu kézimunka.

Aki nem ismer czélszerűbb, jobb eszközt, az feltétlenül hiva is marad ennek a robbantószernek.

Van azonban ennél jobb is és én kötelességemnek tartom, hogy ezt a meggyőződésemet szaktársaim előtt nyilvánosságra hozzam.

Hadseregünknek egyik kitűnő robbantószer a „Dinammon“, mely a tuskórobbantásnál is jobb eredményt nyújt, mint az „Astralit“. De mivel ez katonai „titok“, tehát nem reklamirozzák, sőt csakis úgy lehet hozzájutni, ha az ember alázatos instancziát küld *Bécsbe a hadügyminisztérium műszaki osztályához* és saját költségére kéri a „Dinammon“-nal való tuskórobbantás bemutatását és a helyszíni egyének szakszerű betanítását.

A mi uradalmunk is így cselekedett és nem bántuk meg.

Azonnal kiküldtek Bécsből egy őrnagyi rangban lévő műszaki tanácsost, s vele egy altisztet teljes felszereléssel. Ez a rokonszenves, előkelő katona minden feszesség nélkül, a legkedélyesebb modorban, de a legtökéletesebb katonai pontossággal remekelt felséges mutaványaival és embereinket oly ügyesen betanította, hogy harmadnapon ő már csak mint szemlélő és tanulmányozó szerepelt, mindezt mi végeztünk.

Utána meghívtuk a Nobel céget is, hogy mutassa be ugyanazon a területen az „Astralit“-ot. Tehát közvetlen összehasonlításból szereztünk tanulságot, melyről a következőkben számolhatok be.

Az „Astralit“ és a „Dinammon“ külső kinézésre, csomagolásra, külművi behatásokkal szemben való viselkedésre és alkalmaztatásuk módjára nézve is csaknem teljesen azonosak, egyedül a hatásban van közöttük lényeges különbség. Mindkettő vízhatlan, henger alakú papírcsomagolásban jó forgalomba. Mindkettőt a tuskók alá furt lyukakba kell elhelyezni, egyet-kettőt-hármat egy-egy lyukba. a tuskó minősége szerint. (Ha víz van a lyukban, az sem határoz, mert ilyenkor a papirostokok záró végeit még külön vízhatlan, ragadós masszával is bekenik.) Mindkettőt vagy

sodronyvezetékekkel és elektromos battériával, vagy pedig ugynevezett fulminat-zsinórral és gyújtókanócczal robbantjuk fel. (Az első mód valamivel olcsóbb, ámbar a battéria beszerzése sokat levon ezen olcsóságból és a sodronykezelés kellemetlen, kényelmetlen dolog. A fulminat-zsinór- és gyújtókanócczal való robbantás igen kényelmes, könnyű, nincs vele semmi kellemetlenség. És minthogy a sodronnyal való robbantásnál gyakran fordul elő rövidzárlat, ami időtrabló, s aggodalmas utánkereséssel jár, ezért ahol nem szükséges garaszkodni, ott inkább a fulminat-zsinórt és gyújtókanócszt ajánlanám.)

A hatás megbírálásánál azt kell vizsgálni, hogy a felrobbantott tuskónak- és gyökérzetnek egyes részei minő utómunkával távolíthatók el teljesen és hogy a talaj a robbantás által mily mértékben lazított meg?

E tekintetben azt tapasztaltam, hogy a *Dinammon* tökéletes munkát végez. Utána jöhet a szekér és pusztá kézzel lehet felszedni nemcsak a tuskórészeket, de a gyökérzetnek 1—2 méteres darab-

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom

1. Hires iszapforrásai csusz-, köszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitűnően felszerelt hideggógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány a'apján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

jaít is. A talaj pedig 100—150 *cm* mélyen és 2—3 *m* körzetben oly lazán lyikacsossá válik a robbantás által, hogy a gyökerek nem szerteszakadva, hanem *egész hosszúságukban épen* kerülnek felszínre.

Az „Astralit“ munkáját korántsem találtam ily tökéletesnek; sem a tuskókat nem aprítja úgy, sem a talajt nem lazítja annyira — s így a gyökérzetet sem hozza teljesen felszínre és utána még jelentékeny feladat vár a kéziszerszámokra, míg a talaj egészen tisztává tétetik. És a mezőgazda nemcsak e munkatöblet miatt, de a hiányos talajlazítás révén is hátrányt szenved az „Astralit“ alkalmazásánál.

Ha minden tekintetben azonos körülményeket veszünk alapul, akkor e két különböző robbantószer értékét egybevetve azt találjuk, hogy *a Dinammon 10⁰/o-kal drágább, de 25⁰/o-kal jobb eredményt ad.*

Az én tapasztalataim legalább ide vezettek és itt elfogultságról szó sem lehet, mert nem mint érdekelt fél, hanem csak mint érdeklődő tanulmányoztam a robbantási módokat és azok eredményeit.

Hogy itt párhuzamba állítom a bírálatokat, mint előre-bocsátottam: ezt csupán szakérdekből teszem és különösen azért, mert meg vagyok győződve arról is, hogy míg az „Astralit“-ot immár az ország minden részében ismerik és használják, addig a „Dinammon“ a legteljesebb ismeretlenség homályában rejtőzik. Pedig alkalmaztatása annyival is inkább kívánatos volna, hogy ezuton minél számosabb esetből, — tehát minél autentikusabb alapon lehessen következtetéseket vonni.

Stark Dezső.

A kopár, futóhomokos és vizmosásos területeken teljesített fásítások segélyezése. A m. kir. földmívelésügyi miniszter az évről-évre szokásos módon az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, kik közgazdasági érdekből kopár, futóhomokos és vizmosásos területeken az 1913. év folyamán sikeresen fásítottak, állami pénzsegélyben részesítette.

Összesen 1529 birtokos részére mintegy 7500 kat. hold kiterjedésű kopár területen teljesített fásítások után 655.199 korona állami pénzsegély utalványoztatott ki.

Ezen állami pénzsegélyek kiosztása az alábbi módokat mellett történt.

A múlt év elején kiutványoztatott 594 birtokos részére 2588·8 kat. hold kopár és vízmosásos terület befásítására 95.802 korona oly föltétellel, hogy az erre különösen rászorult birtokosok a kiutványozott államsegélyt a befásítás sikeres teljesítésének a kezelő m. kir. erdőtsz. részéről történt igazolása után azonnal felvehették.

Hasonlóképen a múlt év folyamán 658 birtokos részére 3788·2 kat. hold terület befásítására 523.276 korona utalványoztatott ki közvetlenül az illető kezelő erdőtsz. kezéhez abból a célból, hogy ezek a fásítások és műszaki munkálatok a kezelő erdőtsz. közvetlen vezetése és felügyelete mellett fogatosítottassanak.

Végül a folyó év elején 36.121 korona pénzsegély osztott ki utólagosan 277 olyan birtokos között, kik az 1913. év folyamán 1128·5 kat. hold kiterjedésű kopár és vízmosásos területet önként, sikerrel beerdősítettek s akiknek az államsegély adományozása a fásítások sikeres teljesítése esetére már az 1913. év elején kilátásba helyeztetett.

Ha per, hát legyen per. Mulatságos vadászhistóriák, csudálatos kutyatörténetek jutnak az ember eszébe, mikor arról a mulatságos perről hall, amely most folyik egyik alföldi városka járásbiróságán, ügyvédekkel, tanukkal, szakértőkkel fűszerezve. Remélhetőleg a magas Kuriát is foglalkoztatni fogja. Lévén a pör anyaga nem hitvány anyagi kérdés, hanem a virtus, hogy ki ért jobban a vadászkutyához.

A dolog előzménye egy múlt őszi vadászatra nyulik vissza, ahol a városka nimródjai nyulról, fogolyról s egyéb itt előforduló fenevadakról beszélgettek. Végre is szóba jöttek az asszonyok, kalandok és kutyák. Ez utóbbi témánál aztán meg is maradtak az urak, amit elég rosszul tettek, amint az alábbiakból ki fog tűnni.

A sok csudálatos kutyaeset, amivel az urak egymást traktálták, annyira fellelkesítette az egyik direktor urat, hogy ott a helyszínén kijelentette, hogy maga is nagyon szeretne egy kítűnő vizslát szerezni valahonnan. Ha csak ez a baj! A társaság egyik tagja nyomban ajánlott egy kítűnő vizslát, amelyről csodákat regél

a kutya-kulturtörténet. Beszerezhető potom 80 koronáért egy erdésztől ott a bihari Érchegységen.

A többi aztán gyorsan ment. Telefonáltak az erdésznek s a híres vizsla már másnap megérkezett. Mellékelve volt hozzá egy terjedelmes használati utasítás s a pedigréje, mely minden kétséget kizáró módon bizonyította, hogy a kutya joggal aspirálhatja a kamarási méltóságra is.

Hogy azután mi történt, azt a per aktái mondják el. A száraz valóság azonban az, hogy a vizsla rövid idő múlva visszaexpediáltatott a bihari Érchegységre. Azaz csak expediáltatott volna, de a volt gazdája nem fogadta el. A Máv. pedig mit tehetett egyebet, könyörtelenül ellicizáltatta. A kutya tehát ismeretlen helyen artózkodik, ami elég baj, mert ebből számtalan baj sarjadzott ki. A per eldöntéséhez ugyanis feltétlenül szükség volna a kutyára is, ámde hol van az most?

A direktor, akit a vizsla áráért az erdész beperelt, azt vallja, hogy a vizsla kinézése tényleg vizsla volt. Alig ment azonban ki vele vadászni, mesés dolgok történtek. A foglyot, fűrjet csak úgy volt hajlandó apportírozni, ha előbb megsütik. Amint felugrott egy nyul, elkezdte csaholva hajtani. Kétségtelen bizonyítékot szolgáltatva arról, hogy méltatlan a kamarási méltóságra, mert a családfájába alkalmasint beleszólt valami kopó. Előadta továbbá, hogy a helybeli vadásztársaság határozatot hozott, hogy ha tovább nem ad a kutyán, kizárják a társaságból, mert valahányszor a kutyával kiment, senki sem volt képes még egy varjút sem löni.

Az általa bejelentett tanuk és szakértők mind azt vallották és határozottan állítják, hogy a vizsla kopó volt.

De felvonult a másik párt is. Tanuk igazolták, hogy a vizsla igenis vizsla volt. Lehetett is vele vadászni, de a gazdáját nem szerette, mert rosszul bánt vele. Lakásul is egy ócska rostálógépet jelölt ki neki s a kutyát fülehallatára csavargónak, kopónak titulálta. Sőt egyszer, mikor valószínűleg bosszúból elzavart egy csomó fűrjet, bele is lőtt apró seréttel.

Az igazgató ezekkel a súlyos vádakkal szemben azzal védekezett, hogy ő csak a dresszura megengedett szabályait érvényesítette a kutyával szemben. Máskülönben oly finomul bánt vele, hogy az nála négy kilót hizott.

A bíróság a bonyolult perben elrendelte a főszolgabírónak, mint bírói szakértőnek a kihallgatását.

Az első kérdésre, hogy befolyásolja-e a vizslaerényeket a gazda bánásmódja, a szakértő határozott igennel felelt. Elmondja, hogy a jó vizslával a gazdájának állandóan foglalkoznia kell. Sőt ha valaki kevésbé szimpatikus egyéniség a kutyakörökben, mint például az alperes, még az ágyába is magával kell vinnie.

A második kérdésre, hogy a dresszurához tartozik-e a kutyába belelőni, felháborodással tiltakozik. Elmondja, hogy az ókorban s a mult század negyvenes éveiben történtek szörványosan ilyen esetek, de a mai modern kutyapedagógia nem ismer ilyen barbár nevelési eszközöket.

A szakértő vallomásával már-már eldőlt volna a per, de az volt a baj, hogy a szakértő a kutyát nem látta s így arra a kérdésre, hogy kopó volt-e a vizsla, nem tudott határozott választ adni.

Azonkívül az alperes direktor érdemben is megtámadta a szakértő-véleményt, mert szerinte a szakértő csak agárszakértő. Csatolt egy sereg fővárosi napi- és képeslapot, melyek a szakértőt mindig csak agaraival kapcsolatban említik. Szóval kétségbe vonja, hogy más kutyához is értene.

A per ilyenformán vigan folyik tovább, mindinkább szélesebb medret vájva. Valószínűleg delegált bíróság elé kerül, mert a járásbíró is tanunak jelentették be.

Fazekas Sándor.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetéséget, hogy erdőtisztli létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Ujváry Géza* érs. urad. erdőmérnökgyakornokot Kalocsára központi erdészszé nevezte ki.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

I.

KÖRRENDELET

az erdőtisztek és altisztek kérvényeinek felterjesztésénél követendő eljárás tárgyában.

(Valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.)

12127/1914/I/B/1. szám. — Ujabban azt tapasztaltam, hogy egyes erdőtisztek és altisztek a hozzám intézett kérvényeiket a szolgálati ut mellőzésével közvetlenül ide terjesztik elő.

Felhivom ennél fogva az igazgatási hivatalokat, figyelmeztessék alárendelt személyzetük minden egyes tagját, hogy bárminemű kérvényeik előterjesztésénél szorosan tartsák be az előírt szolgálati utat, mert másként benyújtott kérvényeik nem vétetnek érdemleges tárgyalás alá.

Budapest, 1914. évi február hó 1-én.

A miniszter rendeletéből:

Téglás

miniszteri tanácsos.

II.

KÖRRENDELET

az építkezési munkálatok minőségének rovására eszközölt megtakarítások dolgában.

(Valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.)

12433/1914/I/B/4. szám. — Az utóbbi években végzett építkezési munkálatok műszaki felülvizsgálatánál tapasztaltatott, hogy egyes igazgatási hivatalok az engedélyezett építkezési hitelekbe elért megtakarításokat előzetes engedélyem kérésének mellőzésével eredetileg elő nem irányzott s emellett többnyire nem is halaszthatatlanul szükséges munkákra vagy beszerzésekre fordítják, miáltal egyes esetekben hiteltullépést is okoztak.

Mínthogy az ilyen eljárás az engedélyezett hitel túllépése nélkül is czélszerűtlen és szabályellenes, figyelmeztetem az igazgatási hivatalokat, hogy attól a jövőben a legszigorubban tartózkodjanak,

annyival inkább, mivel a netalán utalványozandó összegeket az abban hibásnak találandó tisztviselőkkel meg fogom téríttetni.

Budapest, 1914. évi február hó 12-én.

A miniszter rendeletéből:

Téglás

miniszteri tanácsos.

III.

KÖRRENDELET

a természetben kiszolgáltatót földjárandóságoknak nyugdíjazás, vagy halálozás esetén való beszüntetése tárgyában.

(Valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.)

12603/1914/I/B/1. sz. — A természetbeni illetmények a szolgálati szabályok 111. §-a, illetőleg az ebben foglalt rendelkezés értelmezése tárgyában a m. kir. pénzügyminiszter urnak 1900. évi február hó 6-án 2652/1899. sz. alatt kiadott körrendelete (1900. évi P. K. 5. sz.) szerint halálozás, vagy nyugdíjazás esetén csak a legközelebbi esedékesség napjával szüntetendő be.

Ehhez képest a földilletményt illetőleg értesitem Czimet, hogy ezt a járandóságot, mint olyant, mely hivatali elődömnek 1894. évi 52273. sz. alatt kiadott körrendelete szerint mindenkor október 1-től a következő év szeptember hó 30-ig terjedő időre, vagyis egy egész gazdasági évre adandó ki, — halálozás, vagy nyugdíjazás esetén csak az akkor folyó gazdasági év végével (szeptember 30-ikával) kell beszüntetni.

Budapest, 1914. évi február hó 20-án.

A miniszter helyett:

Bartóky

államtitkár.

IV.

SZABÁLYRENDELET

a hiteles czéjegygyzési kivonatoknak a társas-czégekkel kötött eredeti szerződésekhez leendő hozzáfűzése tárgyában.

(Valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.)

13620/1914/I/B/1. sz. — A társas-czégekkel kötött szerződések teljes jogérvényességének elbírálása szempontjából felette fontos

annak a körülménynek pontos megállapítása, hogy ezek a szerződést oly módon irták-e alá, amint az a cég jogérvényes jegyzéséhez annak bejelentése alkalmával megállapított. Hogy ez a kérdés minden alkalommal kétséget kizáró módon elbírálható legyen, felhivom az igazgatási hivatalt, hogy jövőben a társas-czégekkel kötendő szerződéseknek a kincstár tulajdonában maradó eredeti példányához a hiteles cégjegyzési kivonatot mindenkor fűzze hozzá, annak hivatalos másolatát pedig a szerződésmásolatokhoz csatolja.

Budapest, 1914. évi február hó 20-án.

A miniszter rendeletéből:

Téglás

miniszteri tanácsos.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1914. évi február hóban.

A rövidítések magyarázata:

Az ákáczia monografiája	— — — = Am.
Alapítványi kamat	— — — = ak.
Alapítványi tőketörlesztés	— — — = att.
Áltiszti segélyalap	— — — = Asa.
Áttutó bevétel	— — — = áb.
Báró Bánffy D. alapítvány	— — — = BBa.
Bedő Albert alapítvány	— — — = BAa.
Bukktúzfia romlása stb.	— — — = Btr.
Egyéb bevétel	— — — = Egy.
Erdői facsemeték nevelése	— — — = Ecs.
Erdészeti Géptan	— — — = Egt.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	— — — = EL.
Erdészeti Növénytan II. rész	— — — = Nvt. II.
Erdészeti rendeletek tára	— — — = Ert.
Erdészeti zsebnaptár	— — — = Npt.
„Erdő” című lap	— — — = Eld.
Erdőbecslés tan II. kiadás	— — — = Ebt.
Erdőőr	— — — = Eő.
Erdőrendezéstan (Bel.)	— — — = Rz.
Erdőrendezéstan (Fekete)	— — — = Rzf.
Erzsébet királyné alapítvány	— — — = E. a.
Értékpapírok kamatai	— — — = Ék.
Értékezesek az erdőrendezés köréből	— — — = Ée.
Fából készült czukor és alkohol	— — — = Fcza.

A fenyőfélék fájának összehasonlító szövegtana	— — — = Fösz.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	— — — = H. F.
Hirdetési díj az E. L.	— — — = hd.
Hirdetési díj az „Erdő”-ben	— — — = Ehd.
Időközi kamatok (takarékpénztári)	— — — = ik.
Kedvezményes lapdíj	— — — = kld.
Készpénzalapítvány	— — — = k. a.
Külföldi fanemek tenyésztése	— — — = Kft.
Lakbér	— — — = lb.
Lapdíj (Erd. Lapok)	— — — = ld.
Legelő-erdők berendezése	— — — = M. L.
Magyar Erdészeti Oklevéltár	— — — = EOT.
Népszerű növénytan	— — — = N. Nvt.
Perköltség	— — — = Prk.
Postaköltség	— — — = pk.
Rendkívüli bevétel	— — — = rb.
Rendszeres növénytan I. R.	— — — = Rnt. I.
Szállaló Erdők Berendezése	— — — = Szeb.
Tagsági díj	— — — = td.
Tangens-táblázatok	— — — = Tt.
Gr. Tisza Lajos-alapítvány	— — — = TLa.
Titkári nyugdíjalap	— — — = t. ny. a.
Tölgy és Tenyésztése	— — — = Töt.
Wagner Károly alapítvány	— — — = WKa.

Ambrus Dezsőné td. 16.—. Athenaeum Hf. 1.40. Ajtay Sándor npt. 2.—, pk. —.45. Albrecht János npt. 2.—, pk. —.45. Ambrus Lajos td. 22.—. Aradi adóhiv. npt. 6.—, pk. —.78. Apatini erdőhiv. hd. 15.15. Balatonszentgyörgyi urad. hd. 7.35. Bán Károly hd. 73.50. Bednárovcics Győző td. 16.—. Balogh Ernő td. 16.—. Baumann Béla td. 8.—. Bészler Kálmán td. 16.—. Bobok Rezső npt. 3.—, pk. —.45. Boroskay János td. 16.—. Bosnyák kormány ld. 24.—. Buslyaházai erdőhiv. npt. 42.—. Bajcsy László npt. 6.—, pk. —.12. Barrois Andor td. 16.—, Ert. 10.50, npt. 2.—, pk. 1.—. Bendik J. Gyula Eő. 6.—, npt. 10.—, pk. —.12. Beregszászi erdőhiv. npt. 6.—, pk. —.12. Bortel József Eő. 6.—, npt. 3.—. Bustyaházai erdőhiv. pk. 1.02. Bimmer Gyula Eő. 6.—. Baumgarten Manó td. 16.—. Baffia Árpád ld. 8.—. Bodor Gábor npt. 2.—, pk. —.45. Batta Ferenc td. 16.—. Buchelt Béla td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.40. Binder József td. 18.—. Dr. Bedő Albert lb. 175.—, üb. 3.50. Bokis László Eő. 6.—. Bartha Károly Eő. 6.—, pk. —.55. Bruckner Nándor td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Cserepes István npt. 3.—, pk. —.45. Czillinger János lb. 300.—, üb. 1.—. Czimra József td. 16.—. Cholupeczky János npt. 12.—, pk. —.12. Chmeliczky Péter ld. 4.—. Cotteli Honorat td. 5.—. Cserődi István Eő. 6.—, pk. —.55. Dezsényi Jenő td. 16.—. Dán Elek td. 16.—, npt. 5.—, pk. —.12. Dióssy Dezső td. 16.—. Draskovich József npt. 2.—, pk. —.45. Engel Jerta lb. 500.—, üb. 1.—. Esterházy hgi urad. npt. 4.—, pk. —.12. Esterházy hgi jószágig. ld. 16.—. Eperjesi erdőhiv. npt. 8.—, pk. —.60. Erdőre 1020.02. Dr. Fekete György lb. 180.—, üb. 1.—. Festetics Pál td. 16.—. Fadermayer R. npt. 6.—. Fakereskedelmi tanfolyam npt. 28.—. Főherceglaki fgi urad. npt. 2.—, pk. —.12. Föld-

hitelintézet ék. 8.32. Fehértemplomi vagyonsközség npt. 46.—, pk. —.12, hd. 14.81 és 45.85. Felkenyér község hd. 34.75. Fortenbacher Károly Eő. 6.—, npt. 6.—, pk. —.12. Fuhrmann Pál npt. 2.—, pk. —.12. Fischer-Corbrie Emil td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Fogarasi erdőhiv. npt. 26.—, pk. —.12. Földmiv. min. hd. 115.85 és 152.35. Ferster Ede td. 16.—. Frank József npt. 3.—, pk. —.45. Ferster Ede npt. 2.—, pk. —.12. Fischer Géza Rz. 6.—. Ferenczi Sándor td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Fericsán István hd. 54.72. Gaal Károly lb. 150.—, üb. 1.50. Gáspár Ferencz npt. 2.—, pk. —.45. Győry Jenő td. 16.—. Glock Géza td. 16.—. Gödöllői erdőhiv. npt. 20.—, pk. —.12. Grescha András npt. 2.—, pk. —.45. Gelencsér Géza npt. 4.—, pk. —.45. G.-szentimrei szakiskola npt. 46.—, pk. —.12. Gurányi István Mensa Academicának 100.—. Gerstbrein Károly npt. 3.—, pk. —.45. Giller Zoltán td. 8.—. Grill K. npt. 6.—. Hlavacsek Mihály npt. 2.—, pk. —.45. Horváth József npt. 2.—, pk. —.45. Hollós Gyula td. 16.—. Heim Károly npt. 2.—, pk. —.12. Henrich Győző td. 16.—. Hosszuzetényi erdőgond. npt. 36.—, pk. 1.—. Horváth Béla td. 16.—. Hamar László td. 8.—. Ittu Máhály td. 16.—. Iváskó Sándor td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Ipach Ede lb. 225.—, üb. 1.50. Izdrimirovics P. áb. 2.40, Eő. 6.—, pk. —.55. Jakab István td. 12.—. Jolsva város hd. 17.95. Kónyi József td. 8.—. Kun István npt. 2.—, pk. —.45. Kelecsényi Ferencz td. 16.—. Kalocsai érs. erdőhiv. npt. 16.—, pk. —.12. Kelemen Béla npt. 2.—. Komáromi erdőhiv. hd. 15.04. Kistapolcsányi fhgü urad. npt. 2.—, pk. —.12. Kotta János td. 16.—. Kálmán Viktor npt. 2.—, pk. —.12. Kajdos József td. 16.—. Kadácsi Bálint td. 16.—. Kolossy Béla npt. 2.—. Korzenszky Antal td. 16.—. Kamorocsi v. urb. hd. 29.95. Kiss Márton Eő. 6.—, pk. —.55. Körmöczbánya város hd. 28.45. Köteles Ferencz npt. 2.—, pk. —.45. Kubicza István npt. 2.—, pk. —.45. H. Karácsony Sándor npt. 2.—. Kolozsvár város hd. 10.85. Kolumbán Balázs hd. 32.35, áb. 4.20. Konrád Béla npt. 30.—, pk. —.12. Kronberger fia td. 16.—. Lantos Izsó üb. 1.50. Lehoczky János lb. 60.—, üb. 1.—. Lange János ld. 16.—. Loescher & Cnie ld. 16.—. Lorge Emil td. 16.—. Lippai főerdőhiv. ld. 96.—, npt. 57.—, pk. —.12. Léber György npt. 4.—, pk. —.12. Linhart Ödön td. 10.—. Liptóujvári főerdőhiv. npt. 6.—, pk. —.12. Löbl Gyula td. 16.—. Lange Pál att. 50.—, ak. 14.—. Lankovics Albert npt. 2.—, pk. —.45. Lugosi erdőig. hd. 12.05. Matkovics Vilmos npt. 2.—. Mentler Sándor ak. 15.—. Mitku János Eő. 6.—, áb. 2.40. Mariányi János td. 16.—. Dr. Mihálovits János td. 16.—. M.-vásárhelyi erdőhiv. npt. 14.—, pk. —.12. M.-szigeti erdőig. npt. 65.—, pk. —.12. Merth László npt. 3.—, pk. —.45. Molnár Lajos td. 16.—. Müller Ármin npt. 3.—, pk. —.12. M.-vásárhelyi adóhiv. hd. 49.83. Michaelis Frobert td. 16.—. Murányi Károly td. 16.—. Marosi George npt. 3.—, pk. 1.—. Molnár Lajos npt. 2.—, pk. —.45. Neumayr és T.-sa hd. 18.—. Neuhöfer & Sohn npt. 50.—, hd. 10.50. Nagy Imre td. 16.—. Nagy Károly erdőtan. td. 16.—. Nagyszébeni erdőhiv. npt. 20.—, pk. —.12. Nagyszében város att. 300.—. Orosz Tamás td. 8.—. Orosz Oyörgy npt. 2.—, pk. —.45. Omischl Mihály npt. 2.—, pk. —.45. Persián Iván lb. 53.—, üb. 1.—. Bárány Perényi Zsigmond npt. 2.—, pk. —.45. Papp Péter Sándor td. 8.—. Pánya Demeter Eő. 6.—, pk. —.55. Puskás Károly td. 16.—. Pfalz Károly td. 16.—. Polakovics György td. 10.—.

Az „Erdészeti Lapok“ 1914. évi VI. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Róth Gyula</i> : A magyar erdefenyőmag kivitelének veszedelme	265
<i>Tomasovszky Imre</i> : A fiumei fakülkereskedelemről	278
<i>Treitz Péter</i> : A téli hótakaró portartalma s annak hatása a növényi tenyészetre	295
FAKERESKEDELEM. A faüzlet helyzete. (F.) — A mármarosí tutajfa- árverés. <i>Bíró Z.</i>	300
KÜLÖNFÉLÉK. Halálozások. — Közgazdasági osztály a műegyetemen. — A szomolnoki erdei vasutról. — Az új erdőtvény. — A tuskó- írtásról (<i>Stark Dezső</i>). — A kopár-, futóhomokos és vizmosásos területeken teljesített fásítások segélyezése. — Ha per, hát legyen per (<i>Fazekas Sándor</i>)	304
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből ...	313
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA	314
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1914. évi február havában	317
HIRDETÉSEK	I—XXIX

Az „Erdészeti Lapok“ 1914. évi VI. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttal szedett hirdetés milliméterenkint a) faeladási hirdetéseknel 30. fillér, b) más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttal szedett hirdetések másfélszeres egységgel számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

**Aranyérem,
párisi világkiállítás**

1900.

(2. XII. 3.)

Egyetemes busszóla-műszereket

valamint mindennemű **mérőeszközt** készítenek a legjobb kivitel és legpontosabb rektifikáció mellett

NEUHÖFER ÉS FIAI

cs. és kir. udvari műszerészek

WIEN V., Hartmannngasse 5.

Képes **árjegyzék** ingyen, bérmentve és postafordultával. Minden használatú műszer állandóan **készletben van. Javítások** és átalakítások — akkor is, ha a műszerek nem a mi gyárunkból származnak — **legjobban** és **leggyorsabban** eszközöltetnek.
— Szállítás kívánatra **magyar** czégek útján is lehetséges.

Peremartoni NAGY SÁNDOR

**Erdőértékesítési és erdőmérnöki iroda,
Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 13. sz.**

TELEFON: 50.

TELEFON: 50.

Erdőbirtokok, faállományok, erdei termékek értékesítése megbízás alapján. Adás-vételi szerződések, üzleti kötlevelek felülbírálása. Erdőbecslések. Kihasználási tervek. Erdei és fűrészüzemek szakellenőrzése. Házi kezelések berendezése, ellenőrzése. Fakereskedelmi szakvélemény peres és perenkívüli ügyekben. Usanceok ismertetése. Calculatiók.

PIEPER-féle „STOCKBÖLLER“

német birod. szab.

fatuskó robbantásához.

PIEPER ADOLF gyára, MOERS a. RHEIN.

(3. XII. 5.)

Aknaszlatinai GYÖRGY ALBERT

okl. bányamérnök, ávt. nyug. főfelügyelő

irodája:

Budapest, I., Budafoki-ut 22. szám.

Sürgőnyczim: SZÉNÉRCZ BUDAPEST.

TELEFON: 130-95.

(6. XII. 6.)

Bükkmakk! Ákác- és glediosiamagvak!

Stainer Gyula

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magnagykereskedés, **KÖRMEND** (Vas megye).

Erdészeti csemetetelepek: **ZALAEGERSZEG.**

Erdészeti magvak! Elismert megbízható minőségű, szav. tölt csiraképeségű: **tülelevelű, lomblevelű magvak:** luczfenyő, erdeifenyő, vörösfenyő, feketefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. **Ákác, glediosia, kocsányos és kocsánytalan tölgy-makk! Gyümölcsmagvak:** Alma-, körtemagvak, prima. **Facsemeték!** Tülelevelű, lomblevelű facsemeték I, 2, 3 és 4 évesek. **Disz- és sorfák. Diszfenyők.** Külön árajánlattal azonnal szívesen szolgálok.

Erdészeti csemeték!

Fenyőmagvak!

Kocsányos kocsánytalan tölgy-makk!

(8. VII. 4.)

ERDÉSZETI CSEMETÉK ÉS MAGVAK

a legmegbízhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a **MAGYAR ERDÉSZETI ÉS KERTÉSZETI VÁLLALATNÁL, Neumayr és Társa, csemete- és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg.** Árjegyzék kívánatra megküldetik! Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat!

(10. VI. 4.)

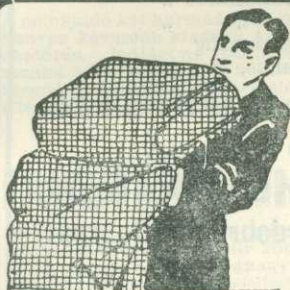
Erdővédő szolgálati egyenruhák, köpenyek, bundák és sapkák

méret szerint, kitűnő minőségű
anyagból **olcsón** kaphatók

GUTMANN J. és TÁRSA czégnél
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 16.

Kérje 12. számú mintázott árjegyzékünket.

(5. XII. 6.)

Uri és női ruhának való brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/g, a tanárok és állami tisztviselők egye-
sületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyár-
telepről szerzi be. — Bármely árban eladott áru új és divatos. — A
legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmu mintacsomag meg-
tekintésre díjtalanul és portómentesen szállítatik.

(7. VIII. 4.)

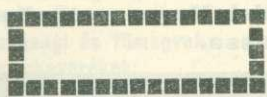

Fenyőmagvaim mind magyarhonuak és magasértékűek!

Elismert pontos kiszolgálás.

Sándor Imre

erdészeti magkereskedő és erdészeti csemetenagytermelő.

Székesfehérvár

ajánl:

mindennemű erdészeti fagyvakat és azok csemetéit elérhetetlen minőségben és versenyárak mellett.

Elsőrendű szolid cég.

(9. VI. 4)

Ákác és kocsánytalan makkszükségletet már most biztosítani kérem.

A legújabb NOBEL-féle veszély nélkül kezelhető ASTRALIT

nevű robbantóanyaggal való erdőirtások a kézi-irtással szemben a következő előnyöket biztosítják:

A munkaldó két harmadának megtakarítását. Hihetetlen kevesebb munkaerőt. Jelentősen kevesebb kiadást. Azonnal eketisza, gyökermentes talajt, nem létezik többé eketérés. Indjárt az első évben termést, mivel az ASTRALIT-tal való gyors robbantási munka következtében a tavaszi vetés ideje nem mulasztatik el. Nagyobb famennyiség termelést a gyökérfa kitermelése által. A gyö. ereknek és tuskófanak előnyösebb értékesítését, mivel szállítható nagyságban hasitódik össze. Nagyművű és mély talajlazítást.

A legújabb NOBEL-féle szabad. veszély nélkül kezelhető ASTRALIT

nevű robbantóanyag: a jelenkor elismert legjobb és leghatásosabb biztonsági robbantóanyaga. Bármily robbantási munkánál a legnagyobb megtakarítást eredményezi. Az ASTRALIT a legnagyobb előnnyel még a következő munkálatoknál is használható: talajjavításhoz, talajlazításhoz, szőlőforgatáshoz, gyümölcsfagödrök kirobbantására, a vizet át nem bocsátó rétegek áttöréséhez stb. stb. Az ASTRALIT lökés, dörzsölés és tüzzel szemben érzéketlen, amiért is a **hatóság** által „veszély nélkül kezelhető” robbantóanyagnak lett minősítve, minek következtében a dinamitra nézve fennálló elővigyázati szabályok, a szállítás és raktározás szempontjából, az ASTRALIT-ra nem terjednek ki: a vasuton **teher- és gyorsárúként** is szállítható. Az ASTRALIT minden munkának a közébe adható.

A DYNAMIT NOBEL R.-T., WIEN és POZSONYBAN

szívesen szolgál felvilágosításokkal és az ilyen munkákhoz díjmentesen küld robbantótechnikusokat, kik a munkásokat bevezetik. **Tájékoztatót az ASTRALIT-ról és UTMUTATÓT a tuskóirtásról** ingyen küld.

(10. VI. 3.)

Felsőmagyarországi Erdei Magpergető ajánl elsőrendű minőségű szavatolt csiraképességű erdészeti magvakat, mint

luczfenyő-, erdeifenyő-, vörösfenyő-, feketefenyő-, ákác- és gleditschia-magot.

Továbbá kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot ajánl, az összes diszfamagvakat, végre elsőrendű minőségű facsemetéket.

Czim: Felsőmagyarországi Erdei Magpergető, Kassa, sürgőnyczim: Magpergető, Kassa.

(12. III. 3.)

MÜLLER ÁRMIN
 vas- és fém-tömegeszközök gyára,
 erdészeti mérő- és jelzőeszközök
 BUDAPEST, VI., ÜTEG-UTCZA 19. SZÁM.
 TELEFON 137—57.

KÜLÖNLEGESSÉG:
 Sándor Lajos m. kir. kereskedelemügyi
 minisztériumi műszaki tanácsos szab.
 „DIADAL” talpfakapcsolóinak
 kizárólagos gyártása ::

Az egyetlen hazai ilyenmű vállalat, hol mindennemű erdészeti szerszámok jutányos áron központosítva vannak. Nincsen zavar a beszerzésnél, gyors és pontos kiszolgálás, versenyárak. — Számos m. kir. állami erdőhivatal, járási erdőgondnokságok, városi és uradalmi erdőhivatal állandó szállítója. Tömeges elismerővel vevőktől.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

(13. XXIV. 6.)

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitűnő minőségű

**Erdészeti magvak,
Facsemeték,**

Gyümölcsmagvak,
Tölgymakk,
Gazdasági és fűmagvak,
Fűmagkeverékek,
Sorfák, Diszfenyők, Bokrok,
Gyümölcsfák és vadonozok,
Rózsák legnemesebb fajokban,
Remis-csemeték,
Hellanthi salsifis és
Csicsóka vadeletésre.

Első és egyedüli magpergető
a Monarchiában, melynek
saját nagy (100 hold) fa-
iskolái vannak.

FARAGÓ BÉLA
CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ
ZALAEGERSZEG

Árjegyzékkel és árajánlattal
kívánatra szívesen szolgálok!

(11. V. 3.)

Pályázati hirdetmény. 516/1914. kig. sz. — Az Igló kir. korona- és bányavárosnál üresedésben lévő egyik főerdőőri állásra ezennel pályázatot hirdetünk.

Az állás illetményei 1200 (egyezerkétszáz) korona készpénzfizetés, 150 (százötven) korona ruhaátalány, lakás, faizás és 10 ürm³ hasábfa házhoz szállítva, réjtogosultság, 2 tehén- és 2 üszőtarásra legelő.

Pályázók igazolni tartoznak, hogy erdőőri szakiskolát végeztek és erdőőri szakvizsgát tettek. Tapasztalt nagyobb gyakorlattal bíró egyének előnyben részesülnek. A pályázati kérvényhez melléklendők az eddigi alkalmazásról szóló bizonyítványok és születési anyakönyvi kivonat.

Az elfogadott pályázó egyelőre ideiglenesen 1 évre fog alkalmaztatni és csak akkor fog véglegesített, ha ezen próbaév alatt megfelelt.

Véglegesítés esetében a próbaév is a nyugdíjárulék utólagos megfizetése után a nyugdíj megállapításának alapjául szolgáló időbe fog beszámíttatni.

Pályázati kérvények folyó évi április hó 6-ig Igló város polgármesterénél adhatók be.

Igló, 1914. évi február hó 17-én.

(15. II. 2.)

A városi tanács.

Hazai és külföldi
21 kiállításon leg-
első és legnagyobb
kittüntetés.
Állami nagy aranyérem

KELTETŐTOJÁSOK

(17. II. 2)

tavaszi szállításra előjegyezhetők. Angliából hozatott fajtisza elsőrendű **hófehér orpington, hófehér wyandotte** (kittűnő téli tojók), **sárga orpington, fekete langshan, kendermagos plimut rock, hófehér óriási pekingi kacsattojások** darabja 60 fillér. Törés- és rázásmentes biztos csomagolás faládákban ingyen.

Reitter Oszkár főkapitány fajbaromfigazdasága, Nagybecskereken.

Kőriscsemete, szép, erőteljes gyökérzetű, 100.000 darab eladó.
Érsekuradalmi Erdőhivatal, Kalocsán. (18. II. 2.)

Sorfák és suhángok utak mellé, parkokba és erdősítési célra. Kanadai, pyramis (jegenye) nyár, vadgesztenye, amerikai kőris, későn fakadó tölgy, zöld juhar, ákác, prunus serotina 2,5—5 m magas fiatal sima kérgű, egészséges példányok. Továbbá Heliunthi salsifis gumó.

Várdaróc, u. p. Bellye.

(19. IV. 1.)

Főhercegi erdőgondnokság.

Pályázati hirdetés. 269/1914. sz. — Gömör és Kishont vármegye közigazgatási erd. bizottságának 1914. évi 228. sz. alatt kelt határozata folytán a rozsnyói m. kir. járási erdőgondnokság kerületéhez tartozó martonházai erdőőri kerületben megüresedett III. oszt. járási erdőőri állásra Csetnek székhellyel ezennel pályázat nyittatik.

Az állás évi 700 K fizetés, 140 K lakbér, 10 K irodai átalány, 50 K egyenruhaátalány és 200 K utazási átalány élvezetével van egybekötve.

A kinevezendő erdőőr egy évi próbaszolgálatral alkalmaztatik s állásában egy évi kifogástalan szolgálat után véglegesítettik.

Pályázók felhivatnak, hogy szakvizsgálati, orvosi és szolgálati bizonyítványaikkal, továbbá születési anyakönyvi kivonattal, valamint családi állapotukat, katonakötelezettségüket és erkölcsi életüket igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg írt kérvényeiket 1914. évi márczius hó 20-ig a rimaszombati m. kir. állami erdőhivatalhoz nyújtják be.

Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Rimaszombat, 1914. évi február hó 18-án.

(20)

A m. kir. állami erdőhivatal.

Árverési hirdetmény. 1894/1914. sz. — Alulírott kir. erdőigazgatóságnál 1914. évi márczius hó 18-án d. e. 11 órakor, kizárólag írásbeli ajánlatok után eladásra kerül a kaljei kir. erdőgondnokság IV. vágássorozatának 8. tag 1. és 2. számú erdőrészletén kijelölt tölgy, gesztenye, cser-, bükk- és juhartörzsek 4515 m³ törzsfatömeggel és 18.662 K kikiáltási árban.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alulírott erdőigazgatóságnál és a kaljei kir. erdőgondnokságnál megtekinthetők s kívánatra posta után is megküldhetők.

Zagreb, 1914. évi február hóban.

(21)

Kir. erdőigazgatóság.

Termelt fenyő czellulóze- és tűzifa eladása. 1493/1914. sz. — A szomolnokhutai m. kir. erdőgondnokság területében termelt és a szomolnokhutai, illetve a szomolnokhutai fűrési vasutállomás melletti rakodókon készletezett 588 ürm részben hasított, részben gömbölyű czellulózefa és 57 ürm fenyő vegyes tűzifa négy eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok után fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 23-án déli 12 óráig nyújtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, ahol azok márczius hó 24-én d. e. 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, kikiáltási árak, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Tótsóvár, 1914. évi február hóban.

(22)

M. kir. erdőhivatal.

Pályázati hirdetés. 6763/1914. sz. — A magyar királyi állami vasgyárak központi igazgatósága alá tartozó vajdahunyadi magyar kir. vasgyár erdőbirtokainak és szelvényeinek szakszerű vezetésére egy erdősegédmérnöki állás kerül betöltésre.

A pályázóknak ki kell mutatniok:

1. anyakönyvi kivonattal életkorukat;
2. hogy magyar állampolgárok;
3. hogy erkölcsi és politikai tekintetben kifogás alá nem esnek;
4. hogy a selmeczbányai magyar kir. erdészeti főiskolát szabályszerűen elvégezték, illetve államvizsgát tettek;

5. hogy az erdőkezelés és fatarolással és lehetőleg a szénítéssel járó munkálatok összes ágaiban gyakorlottsággal bírnak;

6. hogy hegyvidéki szolgálatra testileg alkalmasak, azaz hogy ép és egészséges testalkattal, különösen pedig jó látó- halló- és beszélnőképességgel bírnak (hatósági orvosi bizonyítvány);

7. elfogadható bizonyítványokkal nyelvismereteiket, eddigi alkalmaztatásukat s azt, hogy katonai szolgálati kötelezettségüknek mikor feleltek meg.

Az ily módon felszerelt és sajátkezüleg irt pályázati kérvények, a fizetési igények tüzetes megjelölése mellett, legkésőbb 1914. évi márczius hó 25-éig az alulirt igazgatósághoz (Budapest, X., Kőbányai-ut 21. szám) nyújtandók be.

Budapest, 1914. évi február hó 27-én.

(23)

Faarverési hirdetés. A szepesolaszi-i róm. kath. lelkészi hivatal 1914. évi márczius hó 24-én délelőtt 11 órakor a róm. kath. plébánián tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező erdő Kolinfalva község határán fekvő „Kopanicza” (I. vágássorozat) nevű részében, az 1914. és részben az 1915. évre esedékes, az erd. alb. 677/913. K. E. B. határozattal egyszerre való kihasználásra engedélyezett 494 kat. holdnyi vágástéren található mintegy 2093 drb. lucz- ($1016\cdot624\text{ tm}^3$), mintegy 148 darab vörös- ($43\cdot547\text{ tm}^3$), mintegy 22 drb. erdeifenyő- ($1\cdot892\text{ tm}^3$) és mintegy 30 drb. fenyőtűzifa ($17\cdot427\text{ tm}^3$), összesen $1062\cdot063\text{ tm}^3$ haszon- és mintegy $17\cdot427\text{ tm}^3$ fenyőtűzifát, összesen $1079\cdot490\text{ tm}^3$ -re becsült fakészletét. Becsár 10.002 korona. Kiszállítási határidő bezárólag 1915. év márczius hó 31-éig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: *a)* ha a hirdetményben kitűzött óra előtt nyújtatnak be; *b)* ha tisztán kivehető számjegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget; *c)* ha az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szószerint tartalmazza, úgy amint az a hirdetményben foglaltatik; *d)* ha lepecsételve és ivenként 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be; *e)* ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; *f)* ha bánatpénzkepen a megajánlott összegnek legalább 10⁰/o-át készpénzben tartalmazzák; *g)* ha úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás) világosan kiolvasható; és *h)* ha a boríték kívül „Ajánlat a szepesolaszi-i róm. kat. lelkészi fakészletre” felírással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek a lőcsei m. kir. áll. erdőhivatalnál, az annak alárendelt szepesolaszi-i m. kir. járási erdőgondnokságnál és a szepesolaszi-i róm. kath. lelkészi hivatalban tekinthetők meg naponta 11—12 óra között. (24)

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 13989/1914/I/B/1. szám. — A mihályteleki erdőgondnokságban termelt 11801'00 m fenyőhaszonfa tizenkilencz eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi márczius hó 23-án déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán, a m. kir. erdőigazgatóságnál és márczius hó 24-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében felbontatni.

A faanyagok csoportosításának és a kikiáltási árak kimutatása, árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a besztercebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi február hóban.

(25)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Bükküzifaeladás. 12867/1914/I/B/1. sz. — Az ókemenczei és bercsenyifalvai m. kir. erdőgondnokságok kerületéből a szirovátető-vulsavapláji erdei iparvasut perecsényi rakodójára kihozott mintegy 50.000 űrm^3 bükküzifa 1914. évi márczius hó 19-én zárt írásbeli ajánlatok útján tartandó nyilvános versenytárgyaláson eladás alá bocsáttatik.

Az ajánlatok 1914. évi márczius hó 18-án délután 6 óráig nyújtandók be Ungváron a m. kir. főerdőhivatalnál, ahol azok márczius hó 19-én d. e. 10 órakor a tanácsteremben fognak nyilvánosan felbontatni.

Az eladási feltételek, a faanyagra vonatkozó részletes adatok, ajánlati űrlap és boríték a fentírt főerdőhivatalnál szerezhetők be.
(26)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Faárverési hirdetmény. A Hernádfő községi volt urbéres birtokosság 1914. évi márczius hó 30-án délelőtt 11 órakor az elnök lakásán tartandó nyilvános írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező:

I. erdőilletőségéből 1340/1913. sz. k. e. b. véghatározattal rendkívüli fahasználatra engedélyezett 5768 drb. lucz-, 195 drb. vörösfenyőtörzset, összesen 4005'54 tm^3 -re becsült haszonfa, 614'41 tm^3 -re becsült tűzifatómeggel és 404'58 tm^3 -re becsült luczfenyőkéreggel;

II. legelőilletőségéből 5964 drb. luczfenyőtörzset, összesen 3983'13 tm^3 -re becsült haszonfa, 624'30 tm^3 -re becsült tűzifatómeggel és 427'25 tm^3 -re becsült luczfenyő kéreggel. Becsár 63.400 K. Kiszállítási határidő bezárólag 1916. év márczius hó 31-ig.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha a boríték kívül „Ajánlat a Hernádfői fakészletre“ felírással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek a lőcsei m. kir. áll. erdőhivatalnál, az annak alárendelt szepesszombati m. kir. járási erdőgondnokságnál és a birtokosság elnökénél, Hernádfőn tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

Szepesszombat, 1914. évi február hó 27-én.
(27)

Zimann Ede
m. kir. erdőmérnök.

Akadémiai képesítésű főerdész, nőtlen, több nyelvet beszél, az erdőgazdaság és vadászat, a fa- és fűrészkezelésben jártas, legjobb ajánlásokkal, aki kötelezettséget vállal az uradalom jövedelmeinek emelésére, állást keres „Birtokkezelő vagy főerdész” czim alatt a kiadóhivatalnál. (28)

Erdészeti főiskolát végzett, többévi gyakorlattal bíró nőtlen *főerdészt* keres nagy erdélyi erdőiparvállalat fenyőerdejének felmérése és szakszerű üzemeltetése céljából. Bizonyítványmásokkal felszerelt ajánlatok „Dacia” jeligére Tenzer Gyula hirdetőjébe Budapest, IV., Szervita-tér 8. intézendők. (29)

Faeladási hirdetmény. A homoródkeményfalvi közbirtokosság a tulajdonát képező „Endesz” erdőben Udvarhely vármegye közige. erd. bizottságának 1548/913. sz. határozatával kihasználni engedélyezett 700 darab tölgytörzs, 640 m^3 kéreg- és szíjácsmentes mûfa és 632 m^3 tűzifa fatömegnek eladása céljából Homoródkeményfalva községhezánál 1914. évi április hó 6-án délelőtt 11 órakor, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverést tart.

Kikiáltási ár 14755 korona.

Bánatpénz 1475 korona 50 fillér.

Becsértéken alul eladás nem történik.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint a becslésre vonatkozó részletes adatok a közbirtokosság elnökénél és a székelyudvarhelyi m. királyi járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Homoródkeményfalva, 1914. évi márczius hó 2-án.

(30)

Gergely Dénes s. k.
közbirtokossági elnök.

Árverési hirdetmény. Fenyőfaeladás. 17/1913. szám. — Az ökörmezői volt urbéres közbirtokosság Ökörmezőn (Máramaros megye) a községhezánál 1914. évi április hó 9-én délelőtt 10 órakor tartandó, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja a „Hrabovecz” dűlőben a nagyméltóságu m. kir. földmívelésügyi minisztérium 6129/1913. számú magas rendelete alapján eladásra kijelölt 1900—1912. évekről megtakari-

tott és az 1913—1914. évekre esedékes 125'69 kat. holdon tövön található fenyőfakészletet.

A fakészlet a hivatalos becslés szerint 14.376 darab szálfá-, 12.975 m^3 tisztán kihozható műfa- (tutajfa-) tartalommal és 3347 drb. rudas anyag. Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték 97.200 K, a bánatpénz 9720 K.

A feltételektől eltérő, avagy távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek; a fakészlet becsértéken alól nem adatik el.

A részletes árverési és szerződési feltételek megtudhatók a máramarosszigeti m. kir. állami erdőhivatalnál, az ökörmezői m. kir. járási erdőgondnokságnál és az eladó volt urbéres közbirtokosság alulírott elnökénél.

Ökörmező (u. p. Ökörmező, Máramaros megye), 1914. évi márczius hó 3-án.

(31)

Zombory Emil

a volt urbéresek elnöke.

Nyilvános pályázati hirdetés. 11847/1914. sz. — A cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut nyilvános pályázatot hirdet az 1915. évben esetleg folytatólag az 1916. és 1917. években felmerülő talpfá- és váltókülönfa-szükségletének szállítására és pedig a következő feltételek mellett:

Az 1915 és illetőleg az 1916. és 1917. évek mindegyikének talpfá- és váltókülönfa-szükséglete előreláthatóan évenként a következő lesz:

I. rangu szabványos tölgytalpfa 28.000 drb. 2'7 m hosszú.
60.000 drb. 2'5 m hosszú.

II. rangu tölgytalpfa 24.000 drb.

III. rangu tölgytalpfa 8000 drb.

és tölgy-váltókülönfa 525 m^3 .

Ajánlat tehető a talpfák mindhárom csoportjára és a váltókülönfára, vagy csak egyes csoportra és pedig vagy a kiirt teljes mennyiségekre, vagy azoknak egy részére.

Az ajánlható legkisebb mennyiség 5000 drb. talpfa.

A kassa-oderbergi vasut vezérigazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy a talpfák, illetve különfák szállítását tetszése szerint, vagy a termelő állomáshoz legközelebb fekvő vasuti állomásra,

vagy a kassa-oderbergi vasut Kassa, Ruttká, Zsolna állomások egyikére követelhesse, ennél fogva az ajánlatban külön kitüntetendők az egységarak: először a termelő állomáshoz legközelebb fekvő feladó vasuti állomásra, s másodszor a m. kir. államvasutak helyi áru dijszabásának „C” osztály szerinti díjtételének beleszámításával, Kassa, Zsolna vagy Ruttká állomások egyikére vonatkoztatva.

Az első eset kapcsán külön kitüntetendő, hogy szállító mely áron hajlandó a talpfáknak 10 t hordképességű kocsikba való felrakását eszközölni.

A vezérigazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy az elfogadott ajánlathoz képest a tényleges megrendelés mennyiségét 10%-kal csökkenthesse vagy emelhesse. A szállító mindkét esetben az eredetileg ajánlott egységar mellett köteles szállítani.

Az ajánlatban kötelezően kifejezendő, vajjon az ajánlattevő az ajánlott egységarakat részmennyiségek megrendelése esetén is fenntartja-e, avagy pedig mennyiben változtatja.

A pályázatok kellékei, nevezetesen az „Általános szállítási feltételek” és a „Különleges szállítási feltételek” 1—1 példánya összesen 1 koronáért anyagbeszerző osztályunkban megszerezhetők.

E szállítási feltételek, annak biztosításul, hogy azokat ajánlattevő a pályázat elnyerése esetén kötelezően elfogadja, aláírandók és cégjegyzéssel látandók el.

Az ajánlatok közvetlenül, vagy posta útján a „Cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut vezérigazgatóságának” címzéssel és pecséttel lezárt borítékban folyó évi márczius hó 24. napjának d. e. 12 órájáig küldendők be.

Amennyiben az ajánlat nem postán, hanem közvetlenül adatnék be, az esetben titkárságunknál (V. ker., Széchényi-u. 2., I. emelet, 18. sz.) Jankovich István fogalmazó, illetőleg távollétében dr. Szattinger Andor fogalmazó urak egyikének kezeihez juttatandók.

Mindkét esetben feltűnően ráírandó a borítékra:

„Ajánlat a 11.847/1914. sz. pályázati kiírásra.”

Az ajánlat ivenként 1 koronás bélyeggel látandó el és a cégjegyzésen kívül két tanu előttemezése mellett irandó alá.

Az ajánlatok benyújtási határidejéül kijelölt nap előtt három nappal, tehát legkésőbb folyó évi márczius hó 21. napjának déli 12 órájáig bánatpénz teendő le főpénztárunknál készpénzben, vagy

biztosítékképes értékpapirokban, mely bánatpénz nagyságául az ajánlat tárgyát képező szállítás összértékének 5⁰/₀-a állapittatik meg.

A szállítási ügyletből eredő minden bélyeg és illetékköltség a szállítót terheli.

Ezen feltételektől eltérő, továbbá olyan ajánlatok, melyek nem érkeztek be a kitűzött határidőre, vagy táviratilag tétettek, továbbá amelyekben javítások, vagy vakarások fordulnak elő, figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatok folyó évi márczius hó 26. napján délelőtt 11 órakor bontatnak fel nyilvánosan a vezérigazgatóság üléstermében (V. ker., Rudolf-rakpart 6. sz., I. emelet 9.), mely alkalommal az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

A szállítás odaitélésének határnapját folyó évi április hó 8. napjában állapítjuk meg azzal, hogy ajánlattevők ajánlataikkal április hó 20-ig kifejezetten kötelezettséget tartoznak vállalni.

A vezérigazgatóság fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra, teljes szabadsággal választhasson s a kiírt talpfamennyiségek szállítását nemcsak csoportonként, de esetleg az egyes csoportok keretén belül is tetszés szerint megoszthassa.

Budapest, 1914. évi márczius hó 2-án.

(32)

A vezérigazgatóság.

Feladás. 32006/IV/4. szám. — A boszniai és hercegovinai országos kormány a tesliői erdőgondnokságban a következő erdőrészekben keletkezett lucz, jegenyefenyő és bükk széltöréseket és széldöntvényeket versenytárgyalás útján eladja:

a) a Žirāja erdőrészben 9800 *tm* bükk és 3000 *tm* jegenyefenyőfát;

b) a Jalova erdőrészben 19.800 *tm* bükk- és 1800 *tm* jegenyefenyőfát;

c) a Studenac erdőrészben 29.700 *tm* bükk- és 16.500 *tm* luczfenyőfát.

Az egykoronás boszniai bélyeggel és 3000 (háromezer) K bánatpénzzel ellátott, lepecsételt írásbeli ajánlatok, melyek vagy az eladásra kiírt valamelyik fentnevezett erdőrészre, vagy az egész

famennyiségre is vonatkozhatnak, legkésőbb 1914. évi április hó 28-án d. e. 11 óráig az országos kormánynál nyújtandók be.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény, az ajánlati minta, valamint a versenytárgyalási feltételek az országos kormány erdőgazdasági alosztályánál Sarajevóban megtekinthetők, hol kívánatra szóbeli tájékoztatások is adatnak.

Sarajevo, 1914. évi február hó 25-én.

(34 II. 1.)

A boszniai és hercegovinai országos kormány.

Faeladási hirdetmény. Erdőfüle közbirtokossága eladja Erdőfüle községhezánál 1914. év április hó 16-án délelőtt 11 óraker tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a község határában fekvő eladásra engedélyezett 4205 darab tölgyfát, amelynek fatömege 1373·5 m^3 apadékmentes mű- és 2243 m^3 tűzifára becsültetett, 29.798 K kikiáltási ár mellett.

Bánatpénz a kikiáltási árnak 10%-a.

Utó-, távirati ajánlatok nem fogadtatnak el.

Becsértéken alul a fakészlet nem fog eladatni.

Árverési és szerződési feltételek, valamint a becslési kimutatás Erdőfülén a birtokosság elnökénél és Oklándon a m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Erdőfüle (Udvarhely vármegye), 1914. év január hó 24-én.

Vasuti állomás Ágostonfalva.

(35)

Dobai József

birtokossági elnök.

Árverési hirdetmény. A verbiczi volt urbéresek közbirtokosságának tulajdonát képező Szvarinban a rakpartra kiszállított, 27.184 korona 98 fillérre becsült és 1836·9 m^3 -t tevő lucz-, erdei- és vörösfenyő szál- és rönköfa Verbiczen a községi irodában 1914. évi április hó 2-án, d. u. 2 óraker megtartandó írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás útján el fog adatni.

A részletes becslési munkálat és árverési feltételek Verbicz község jegyzőjénél, valamint a lipótszentiváni m. kir. erdőgondnokságnál bármikor megtekinthetők.

Verbicz, 1914. évi márczius hó 5-én.

(36)

Mikó Péter

közb. elnök.

(33—1.)

Pályázat. 41803/IV/4. szám. — A boszniai és hercegovinai országos kormány közigazgatásához tartozó tartományokban több, a XII. fizetési osztályban rendszeresített „erdőőri” állás lesz betöltendő.

Ezen állások egyenként évi 1000 K fizetéssel, 364 K fizetési pótlékkal és 300 K utazási átalánnyal vannak javadalmazva.

Az állások egyelőre ideiglenesek és egy évi megfelelő szolgálat esetén, illetve ha a pályázat 5-ik pontjában meghatározott feltételeknek elég tétetett, véglegesítve is lehetnek.

A pályázóktól megkiváncsítik, hogy hiteles okmányokkal kimutassák, miszerint:

1. bosnyák-hercegovinai, osztrák, vagy magyar honpolgárok, (illetőségi bizonyítvány);
2. a magashegyi szolgálatra alkalmas testi szervezetük van és jó látó- és hallási képességgel bírnak (hatósági orvosi bizonyítvány);
3. a katonai szolgálati kötelességnek eleget tettek (katonai okiratok);
4. a sarajevo-i vagy egy más, ezzel az iskolával egyenértékű erdészeti szakiskolát sikerrel végeztek és az erdőőri államvizsgát letették (erdőőri szakvizsgálati bizonyítvány);
5. a szerb-horvát, vagy más szláv nyelvet bírják.

Utóbbi esetben kötelesek egy éven belül a szerb-horvát nyelvet elsajátítani. Csakis ezen követelmények elégtételétől lesz a további szolgálatbanhagyásuk, ugyancsak a véglegesítésük függővé téve.

A pályázati kérvények folyó év márczius hó végéig nyújtandók be az alulírott országos kormánynál Sarajevóban és pedig közvetlenül, vagy ha a pályázó állami szolgálatban működik, a felettes hatósága útján.

A közvetlenül, vagy valamely bosnyák-hercegovinai hatóság útján benyújtott kérvények ivenként 1 K-ás bosnyák bélyeggel

látandók el; osztrák, vagy magyarországi felettes hatóságok útján benyújtott kérvények az osztrák, vagy magyar bélyegilletéki szabály szerint bélyegzendők.

Azon okmányok, melyek a monarchia egyik vagy másik államában az ottani bélyegilletéki szabályok szerint kellőképpen vannak bélyegezve, mint mellékletek újabb bosnyák bélyegilletéknek nincsenek alávetve.

Oly mellékletek bélyegzésére, amelyek nem képeznek okiratokat (okmányok, nem láttamozott leiratok), a pályázati kérvényeket illető fentemlitett rendszabály érvényes.

A bosnyák mellékleti bélyegilleték 20 fillér.

Ha azonban ilyenmü mellékletek már egy mellékleti bélyeggel felbélyegezve vannak, újabb mellékleti bélyeggel nem látandók el.

Bosnyák bélyegek hiányában a kérvényhez a megfelelő pénzösszeg csatolandó.

A bosznia-hercegovinai országos kormány 1911-dik évi 113-dik rendeleti tárában tartalmazott rendszabály értelmében, mely az erdészeti szakiskolákat végzettek a b. h. állami szolgálatba való felvételét és előléptetésüket szabályozza, a fent elősorolt képzettséggel bíró erdőtisztek, hosszabb sikeres szolgálat esetén csak a XI. rangosztályba „erdészekké” léptethetők elő.

(37) *Bosznia és Hercegovina országos kormánya.*

Árverési hirdetmény. 161/1914. tan. sz. — Rózsahegy r. t. város tanácsa az 1914—1918. évekre esedékes és a rendszeres terv szerint évi részletekben tarolandó, összesen 331·7 kat. hold kiterjedésű erdővágásokban kiszámlált, mintegy 67.402 darab fenyőszálfára, kéreggel együtt mintegy 54.268 m³ fenyőfatömegnek terület szerinti tövön és az erdőn való eladására az árverést 1914. évi márczius hó 23-án délelőtt 11 órára a városházára kitüzi azzal, hogy az eladás a képviselőtestületnek utólagos jóváhagyása mellett történik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi márczius hó 22. napjának délutáni 5 (öt) órájáig a polgármester címére megküldendők.

Becsár holdanként 1346 K 88 f, bánatpénz 25.000 K, fűrészbér 4000 K.

Árverési és szerződési feltétek a polgármesternél a délelőtti hivatalos órákban megtekinthetők.

Rózsashegy, 1914. évi márczius hó 4-én.

(38)

Voll Béla
polgármester.

Tölgyfaeladási hirdetemény. A nagykapornaki apátság 1914. évi április hó 15-én délelőtt 10 órakor Nagykapornakon az apátság hivatalos helyiségében tartandó nyilvános szóbeli, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árverésen eladja az 1914. évi vágásból kitermelt 1100 darab, mintegy 413 tm^3 -re becsült 14—44 cm átmérőjű tölgyfarönköket.

Kikiáltási ár 7434 korona, melyen alól a tölgyrönkök el nem adatnak.

Bánatpénz 743 korona.

A részletes becslési, valamint az árverési és szerződési feltételek alulírott m. kir. járási erdőgondnokságnál és a nagykapornaki apátságnál megtekinthetők.

Zalaegerszeg, 1914. évi márczius hó 5-én.

(39)

Monspart István
magyar kir. erdőmérnök.

Pályázati hirdetemény. 6227/1914. szám. — A Szakolcza szab. kir. r. t. városnál elhalálozás folytán megüresedett hat évenként betöltés alá kerülő erdőmesteri állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a IX. fizetési osztály szerint 2600 korona kezdő alapfizetés, mely négy évenként évi 300 koronával bezárólag 3200 koronáig emelkedhetik s 400 korona évi lakbér. Nyugdíjjogosultsága megvan, a magánmunkálatok megengedése esetén a szervezési szabályrendeletben megjelölt munkálatokat az ott megállapított díjazás mellett végezheti, a város részére szükségelt felmérési s egyéb munkálatokat díjtalanul köteles teljesíteni.

Pályázhatnak nagykorú, feddetlen előéletű magyar állampolgárok, kik az 1879. évi XXXI. t.-c. 36. §.-ában körülírt minősítéssel bírnak, a külszolgálatban állók pályázati kérvényeiket hivatalfőnökük útján kötelesek benyújtani.

Pályázati határidőül bezárólag 1914. évi márczius hó 25. napjának délutáni 5 óráját állapítom meg, az azontul beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom. A választás határnapjáról az érdekeltek külön értesítést kapnak.

Nyitra, 1914. évi március hó 4-én.

(40)

Az alispán.

Árverési hirdetmény. A maroskarnai gör. kel. iskola Maroskarna község határáni, a községtől mintegy 3 kilométerre, az alkenyéri vasuti állomástól 14 kilométerre fekvő 4.6 kat. hold átlag 80 éves tővön álló tölgyerdejének 420 m^3 -re becsült fatömegét Maroskarna községházánál 1914. évi márczius hó 25-én délelőtt 11 órakor tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja.

Kikiáltási ár 2000 korona.

Bánatpénz 200 korona.

Kikiáltási áron alóli ígéret és utóajánlat figyelembe nem vétetnek.

Részletes árverési feltételek az egyház gondnokánál Maroskarnán és hivatalos órák alatt a m. kir. járási erdőgondnokságnál Gyulafehérvárt megtekinthetők.

Maroskarna, 1914. évi február hó 13.

(41)

Deák György
egyházgondnok.

Kemény tűzifa- és tölgyoszlopeladás. (Marosparti rakodókon.) 711/1914. sz. — A dorgosi m. kir. erdőgondnokság marosaszoói és maroseperjesi, marosparti rakodóján készletezett összesen 6018 $űrm^3$ kemény hasáb- és 2442 $űrm^3$ kemény dorongtűzifa, fanemek szerint választékolva, valamint 468 darab tölgykerítés oszlop, négy eladási csoportban, zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi márczius hó 30-án déli 12 óráig a lippai m. kir. főerdőhivatalnál nyújtandók be, ahol azok 1914. évi márczius hó 31-én délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a lippai m. kir. főerdőhivatalnál és a dorgosi m. kir. erdőgondnokságnál szerezhetők be.

Lippa, 1914. évi márczius hóban.

(42)

M. kir. főerdőhivatal.

Faeladási hirdetmény. 788/1914. szám. — A fennállott 13. számú román bánáti határőrezredből alakult vagyongözösségnél Csernabesenyő község határában fekvő 28·50 kat. holdnyi évi vágásterületen, taroló vágás útján kihasználandó 776 m³ bükk-tüzifa 1914. év végeig leendő letarolás és a termelt faanyagoknak 1915. év végéig leendő kiszállításának kötelezettsége mellett, zárt írásbeli ajánlatokkal való versenytárgyalás útján eladásra kerül.

Kikiáltási ár, melyen alul a fatömeg nem adatik el: 776 korona.

Ajánlatok, melyekhez 300 korona bánatpénz csatolandó, 1914. évi márczius hó 31-éig délelőtti 11 óráig alulírott erdőhivatalnál nyújtandók be, ahol a részletes faeladási feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Karánsebes, 1914. évi márczius hó 6-án.

(43)

A fennállott 13. számú román bánáti határőrezredből alakult vagyongözösség erdőhivatala.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 838/1914. szám. — A körmöcz-bányai erdőgondnokság területében termelt és Jánoshegy vasuti állomáshoz kiszállított mintegy 1964 köbméter fenyőhaszonfa, kettő eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 30-ik napján délelőtt 12 óráig nyújtandók be Zsarnócán a m. kir. erdőhivatalnál, ahol is azok márczius hó 31-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

A faanyagok és kikiáltási árak kimutatása, az árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a zsarnóczi m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Zsarnócza, 1914. évi márczius hóban.

(44)

M. kir. erdőhivatal.

Termelt bükkhasonfaeladás. 1727/1914. sz. — A szomolnokhutai m. kir. erdőgondnokság porcsei rakodóján készletezett 554 darab 473·48 tm^3 bükkhasonfa írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi márczius hó 30-án déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyujtandók be és 1914. évi márczius hó 31-én d. e. 10 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Tótsóvár, 1914. évi márczius hóban.

(45)

M. kir. erdőhivatal.

Árverési nirdetmény. Fenyőfaeladás. A tarfalvi közös iskola-alap Tarfalun (Máramaros megye) a községházán 1914. évi április hó 7-én délelőtt 11 órakor tartandó, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja a „Kleva“ dülőben a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi minisztériumnak 87698/910. sz. magas rendeletével eladásra engedélyezett 7·84 kat. holdnyi területen tövön található fenyőfakészletet.

A fakészlet a hivatalos becslés szerint 1080 darab szálfá 949 m^3 kihozható műfatartalommal és 275 darab rendes anyag.

Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték, 6200 korona, a bánatpénz 620 korona.

A feltételektől eltérő, avagy távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek; a fakészlet becsértéken alul nem adatik el.

A részletes árverési és szerződési feltételek megtudhatók az ökörmézői m. kir. járási erdőgondnokságnál és Tarfalu község előljáróságánál.

Tarfalu (utolsó posta Majdánka, Máramaros megye), 1914. évi márczius hó 6-án.

Rományi István

h. körjegyző.

(46)

Karpinecz László

közs. bíró.

Erdőfelügyelőt keres 45.000 holdas felvidéki hitbizományi uradalom, csakis elsőrendű állami, vagy nyugdíjas erdőtisztek ajánlatai kéretnek, melyeket a kiadóhivatal „Erdőfelügyelő“ czimen továbbít.

(47)

Szavatolt fajtiszta kanadai nyár	Faragó Béla
Populus monolifera canadensis dug- ványok ezre 8 korona, százezrenként 700 korona.	cs. és kir. udvari szállító Magyar Mággergető gyára Erdészeti csemege-telepek Zalaegerszeg.

Termelt fenyőhaszonfaeladás 3 évre. 14457/1914/I/B/1. sz. — A fenyvesvölgyi m. kir. erdőgondnokság „A” gazd. osztály IV. vágássorozatának 1914—1916. évi fenyőhaszonfa termése zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be Ungvárt a m. kir. főerdőhivatalnál, ahol azok április hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, a kikiáltási árak, ajánlati űrlap és boríték az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be. Budapest, 1914. évi márczius hóban.

(48)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Faeladási hirdetmény. 94/914. szám. — Szárhegy község közbirtokossága eladja Szárhegy községhezánál 1914. évi április hó 14-én délelőtt 10 órakor kezdődő árverésen a Csik vármegye Szárhegy község I. h. r. határában levő Czenk mesgyefő és Zugópatak nevű erdejének mintegy 62,2 kat. hold területén 997/912. keb. hat. tal. kihasználásra engedélyezett lucz- és jegenyefenyő faállományát.

A vágás területe a ditrói országutttól 10,5 kilométer, a Máv. Ditró állomásától pedig 14,0 kilométer távolban van.

Az eladás tárgyat képező faállomány törzsenkénti bemérés szerint 11.808 darab kéreg és csucs nélkül 17.441 m^3 bruttó és 15.918 m^3 nettó kitermelhető fát tartalmaz.

Kikiáltási ár 118.760 korona, bánatpénz a kikiáltási árnak 10%, a. Kihasználás időtartama 1916. év augusztus hó 1.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alulirott képviselőjénél, továbbá a Gyergyószentmiklóson levő gyergyó-

alfalvi m. kir. járási erdőgondnokságnál rendelkezésre állanak. Az erdőgondnokságnál megtekinthető a részletes becslési munkálat is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénzzel ellátva nincsenek, figyelembe nem vétetnek. Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be. A megajánlott összeg számokkal és betűkkel is kiirandó s az ajánlatban kifejezendő az, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket teljesen ismeri és magát azoknak aláveti.

Szárhegy, 1914. évi márczius hó 7-én.

Ferencz Dénes

kb. jegyző.

(50. II. 1.)

Ferencz Sándor

b. elnök.

Faeladási hirdetmény. 461/1914. szám. — A fennállott 13. számú román bánáti határőrezredből alakult vagyonszövetség részéről közhirrre tétetik, hogy az orsovai erdőgondnokságnak a m. kir. földmivelésügyi minisztérium részéről 35376/907. sz. a. megállapított ideiglenes gazdasági terve szerint a „C” gazd. oszt. VIII. vágássorozat IV. tag 2. sz. erdőrészletében, illetve a X. vágássorozat I. tag 1—4. és V. tag 1—3 erdőrészletében, Naszádos község határában elszórtan fekvő és összesen $48\cdot79\text{ m}^3$ mű- és 40 m^3 tűzifára becsült 149 drb. széldöntött törzsből álló *tölgyfatömeg* zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött versenytárgyalás útján eladásra kerül.

Bánatpénz 200 korona.

Az ivenként egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok a vagyonszövetség karánsebesi erdőhivatalához 1914. évi márczius hó 31-ének d. e. 11 óráig nyújtandók be.

Bánatpénz nélkül, illetve elkésve érkezet, avagy távirati uton benyújtott ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatban a tölgyműfa köbméterenként és a tűzifa 20 cm aszréteggel számított ürköbméterenként megajánlott egységára számokkal és betűkkel tisztán kiirandó és köteles ajánlattevő kijelenteni, hogy a részletes faeladási feltételeket ismeri és magát azoknak minden tekintetben aláveti.

Ajánlati űrlapok a vagyonsközösségnél ingyen kaphatók, a faeladási feltételek és a kiírt fatömeg törzsenkénti kimutatása alulírt hivatalnál, valamint a vagyonsközösség orsovai erdőgondnokságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Karánsebes, 1914. évi márczius hó 7-én.

- (51) *A fennállott 13. számú román bánsági határőrezredből alakult vagyonsközösség erdőhivatala.*

Faeladási hirdetmény. 462/914. szám. — A fennállott 13. számú román bánsági határőrezredből alakult vagyonsközösség részéről közhírré tétetik, hogy az orsovai erdőgondnokságnak a m. kir. földmivelésügyi minisztérium 35376/907. sz. rendeletével megállapított ideiglenes gazdasági terve értelmében a „C” gazd. oszt. VIII. vágássorozat IV. tag 2. erdőrésztletében az 1914. évre szóló előhasználati terv 14. tételszáma alatt felszabadító vágás után kihasználásra tervezett és Naszádos község határában fekvő és 808 törzsből álló és $505\cdot57\text{ m}^3$ műfát kitevő hársfatömeg tövön az erdőben 4000 korona kikiáltási árban, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött versenytárgyalás után eladásra kerül.

Bánatpénz 400 korona.

Az ivenként 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok a vagyonsközösség karánsebesi erdőhivatalához 1914. év április hó 15-ének délelőtti 11 órájáig nyújtandók be.

Bánatpénz nélkül, illetve elkésve érkezett, vagy távirati uton benyújtott ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok alapjául szolgáló faeladási feltételek, valamint a kihasználandó fatömeg törzsenkénti kimutatása alulírt hivatalnál, nemkülönben a vagyonsközösség orsovai erdőgondnokságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az összes fatömegre egy összegben megajánlott tőár az ajánlatban, melyre a megfelelő űrlapok a vagyonsközösségnél ingyen kaphatók, számokkal és betűkkel tisztán kiírandó és köteles ajánlattevő az ajánlatban kijelenteni, hogy a részletes faeladási feltételeket ismeri és magát azoknak minden tekintetben aláveti.

Karánsebes, 1914. évi márczius hó 7-én.

- (52) *A volt 13. számú román bánsági határőrezredből alakult vagyonsközösség erdőhivatala.*

Faárverési hirdetmény. 44/1914. sz. — A beregvármegyei Izsnyéte községi volt urbéresek elnöke 1914. évi márczius hó 26. napján d. e. 10 órakor a községházán tartandó, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen egy tömegben eladja a volt urbéres birtokosság tulajdonát képező erdőterületén tővön álló 175 darab tölgyfát.

Kikiáltási ár a becsár, azaz 12.172 (tizenkettőezeregyszázhetvenkettő) korona 06 fillér.

Bánatpénz 1220 (egyezerkettőszázhusz) korona.

Utóajánlatok egyáltalán nem fogadtatnak el.

Kiszállítási határidő 1915. évi márczius hó 31.

A becslési iratok és az eladási feltételek a beregszászi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a volt urbéresek elnökénél Izsnyétén megtekinthetők.

Izsnyéte, 1914. évi márczius hó 11-én.

Molnár Jenő (53)

Kósa János

urb. jegyző.

urb. elnök.

Tölgyműfaeladás. 1846/1914. szám. — A máramarosszigeti erdőigazgatóság kerületében a rónaszéki Kálvária farakodón mintegy 502'28 m³ tölgyépület- és műfa 13.165 korona 18 fillér kikiáltási ár mellett, zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik.

Az ajánlat 1914. év márczius hó 30-án d. u. 4 óráig nyújtandók be az alulirott erdőigazgatóságnál, ahol azok 1914. márczius hó 31-én d. e. 9 órakor nyilvánosan felbontatnak. Az eladási feltételek, ajánlati űrlap és boríték, valamint a faanyag méreteit feltüntető részletes kimutatás az erdőigazgatóságnál megszerezhetők.

(55)

M. kir. erdőigazgatóság.

Fenyőkaróeladás. 14925/1914/I/B/1. sz. — A mezőháti és feketetiszai erdőgondnokság kerületében termelt és a zimiri, illetve körösmezői vasuti állomásra szállítandó és ott átadandó mintegy 8000 darab paradicsomkaró, mintegy 6000 darab sűrítő lécz, mintegy 196.000 darab szőlőkaró és mintegy 27.600 darab gyümölcskaró írásbeli ajánlatok alapján el fog adatni.

A zárt írásbeli ajánlatok az 1914. évi márczius hó 30-án d. u. 4. óráig nyújtandók be a máramarosszigeti erdőigazgatósághoz,

ahol azok 1914. évi márczius hó 31-én d. e. 11 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati lap és boríték, a karók méreteit és darabszámát, valamint a kikiáltási árakat feltüntető részletes kimutatás a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál és a mezőháti és feketetiszai erdőgondnokságoknál megszerezhetők.

Budapest, 1913. évi márczius hóban.

(54)

Földmívelésügyi miniszter.

Fenyőrudfaeladás. 14137/1914/I/B/I. szám. — A mezőháti m. kir. erdőgondnokság kerületében termelt és erdei rakhelyekre kiszállított mintegy 11.174 darab csáklyarud, mintegy 13.388 darab komlórud, mintegy 413 darab dohányszárítórud zárt írásbeli ajánlatok alapján el fog adatni.

A zárt írásbeli ajánlatok az 1914. évi márczius hó 30-án délután 4 óráig nyújtandók be a máramarosszigeti erdőigazgatósághoz, ahol azok 1914. évi *márczius hó 31-én* délelőtt 10 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati lap és boríték, valamint a kikiáltási árakat, a faanyag méreteit és darabszámát feltüntető részletezés a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál és a mezőháti erdőgondnokságnál megszerezhetők.

Budapest, 1914. évi márczius hóban.

(56)

Földmívelésügyi miniszter.

Erdészeti főiskolát végzett, több évi gyakorlattal, az erdészet, valamint vadászatban teljes jártassággal bíró, nőtlen, erőteljes fiatal ember megfelelő állást keres azonnali belépésre. Szíves megkeresések „47397” szám alatt a kiadóhivatalba kéretnek. (57)

Bükkfaeladási hirdetmény. A nagysebesi volt urbéres birtokosság erdejében 1905. évi 52948. számú miniszteri rendelettel kihasználásra engedélyezett 50 kat. hold erdőterületen található 915610 tömörköbméter bükküzifára becsült fakészlet folyó évi április hó 2-án délelőtt 11 órakor Nagysebesen, a görög keleti

felekezeti iskola helyiségében, zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Becsérték és kikiáltási ár 13.484 K.

Bánatpénz 1348 K.

Eladás becsértéken alól nem fog történni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési és szerződési feltételek a nagysebesi volt urbéres birtokosság elnökénél és a bánffyhungyadi m. kir. járási erdő-gondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagysebes (up. és vasuti állomás Kissebes), 1914. évi márczius hó 11-én.

(58)

Lung János
volt urbéres elnök.

RENDSZERES NÖVÉNYTAN. Irta: dr. Tuzson János. I. Általános rész és a virágtalan növények. Ára egyesületi tagoknak 8 K. Bolti ára 10 K.

A FENYŐFÉLÉK FÁJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ SZÖVEGTANA. Irta: dr. Hollendonner Ferencz. Ára tagoknak 16 K, másoknak 25 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K.

AZ ÁKÁCSFA MONOGRAFIÁJA. Irta: Vadas Jenő. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 6 K, másoknak 8 K.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1889. (I—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5., 1899. (XIX.) 1901—3.: (XXI—XXIII.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az 1909. évi XXIX. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az 1910. és 1911. évi (XXX. és XXXI.) évf. ára tagoknak 2 K, másoknak 4 K.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor. Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta: Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

FÁBÓL KÉSZÍTETT CZUKOR ÉS ALKOHOL. Irta: dr. Zemplén Géza. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 f küldendő be. Kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben is. (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 3.)

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. füz. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K. Irta Fekete Lajos.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 4 K, ill. 3 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐBECSLÉSTAN. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8, ill. 6 K. Kapható Fekete Lajos min. tanácsosnál Selmeczbányán.

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

ERDŐRENDEZÉSÜNK FEJLESZTÉSÉRŐL. Irta Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 5 K, bérmentesítve 5 K 45 f.

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 10 K bérmentesítve, ajánlva 10 K 55 f.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi minisztérium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐ, ANNAK MŰVELÉSE, HASZNAI, VÉDELME ÉS RENDEZÉSE. 28 ábrával. Irta: Földes János. 1911. Megrendelhető a „Patria” irod. váll. és nyomdai r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-út 25. Ára 1 K.

AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán).

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVEDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

GRAFOSTATIKA ÉS VASSZERKEZETEK. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 8 K, másoknak 10 K. (Kapható ugyanott.)

BETÜSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I–XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K 20 fill. Megrendelhetők a földmivelésügyi minisztériumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendező-sége. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi minisztériumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: *Petricsek Adolf*. Selmeczbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

„A VADÁSZ-VIZSLA.” Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. Irta: Stark Dezső főerdész. III. kiadás. Ára 2 K. Megrendelhető a „Patria” irodalmi vállalatnál, Budapest, Üllői-út 25.

KEDVEZMÉNY. A dr. Herczel-féle fasor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti-fasor 9. sz.) vizgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala útján kapható.